

PROGRAM
OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA MIASTA PIONKI NA LATA 2012 - 2015
z perspektywą do roku 2019

aktualizacja

projekt

PIONKI 2012

Spis treści

1. WPROWADZENIE.....	5
1.1. PODSTAWA I ZAKRES OPRACOWANIA	5
1.2. METODYKA.....	6
1.3. HISTORIA MIASTA.....	7
1.4. WARUNKI GEOFIZYCZNE MIASTA.....	7
1.5. POŁOŻENIE I RZEŻBA TERENU	7
1.6. GOSPODARKA	8
1.7. ROLNICTWO	9
1.8. KLIMAT.....	10
1.9. HYDROGRAFIA I HYDROGEOLOGIA	11
1.10. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA PIONKI.....	12
1.10.1. Demografia i mieszkalnictwo	12
1.10.2. Infrastruktura techniczna miasta pionki	13
1.10.2.1. Gospodarka wodno – ściekowa.....	13
1.10.2.2. Sieć gazowa.....	15
1.10.2.3. Zaopatrzenie w ciepło	15
1.10.2.4. Układ komunikacyjny	16
1.10.3. Elektroenergetyka	18
1.10.4. Szkolnictwo i opieka zdrowotna.....	18
1.10.4.1. Szkolnictwo	18
1.10.4.2. Opieka zdrowotna	19
1.10.4.3. Kultura, zabytki i turystyka.....	19
1.11. DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDU MIASTA W LATACH 2007 - 2010	20
1.11.1. Wydatki	21
1.11.2. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska.....	21
2. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA.....	23
2.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE	23
2.1.1. Przepisy prawne	23
2.1.2. Pomiary zanieczyszczenia powietrza	23
2.1.3. Źródła zanieczyszczenia powietrza	24
2.1.4. Sieć gazowa	25
2.1.5. Wnioski	25
2.2. HAŁAS.....	26
2.2.1. Przepisy prawne	26
2.2.2. Pomiary hałasu	27
2.2.3. Źródła hałasu	27
2.2.4. Wnioski	28
2.3. ZASOBY WODNE I GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA.....	28
2.3.1. Wprowadzenie	28
2.3.2. Wody powierzchniowe	28
2.3.3. Wody podziemne	29
2.3.4. Gospodarka wodno - ściekowa	29
2.3.4.1. Regulacje prawne gospodarki wodno - ściekowej	29
2.3.4.2. Sieć wodociągowa	30
2.3.4.3. Sieć kanalizacyjna.....	31
2.3.4.4. Systemy melioracyjne	31
2.3.4.5. Główne źródła zanieczyszczeń	31
2.3.5. Wnioski	32
2.4. ODPADY	32
2.4.1. Przepisy prawne	32
2.4.2. Odpady komunalne.....	32
2.4.3. Odpady niebezpieczne wytworzone w sektorze komunalnym	34
2.4.4. Wnioski	34

2.5. GLEBY.....	34
2.5.1. Wprowadzenie	34
2.5.2. Typy gleb	35
2.5.3. Odczyn gleb	35
2.5.4. Monitoring gleb	35
2.5.5. Wnioski	35
2.6. SUROWCE MINERALNE	36
2.6.1. Wprowadzenie	36
2.6.2. Występowanie kopalin	36
2.7. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE.....	36
2.8. LASY I OCHRONA PRZYRODY	37
2.8.1. Wprowadzenie	37
2.8.2. Lasy	38
2.8.3. Kozienicki Park Krajobrazowy wraz z otuliną	39
2.8.4. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 - Ostoja Kozienicka	40
2.8.5. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk - Puszcza Kozienicka	40
2.8.6. Rezerwat przyrody Pionki	41
2.8.7. Pomniki przyrody	41
2.8.8. Użytki ekologiczne	42
2.8.9. Zieleń urządzona	42
2.8.10. Wnioski	42
2.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA	42
3. CELE KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA MIASTA PIONKI	44
3.1. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POLITYKI EKOLOGICZNEJ.....	44
3.2. ANALIZA SWOT DLA ŚRODOWISKA MIASTA PIONKI	45
3.3. CELE I DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA PIONKI	45
3.3.1. Założenia Strategii Rozwoju Miasta Pionki.....	45
3.4. OBSZARY PRORYTETOWE, CELE I ZADANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA PIONKI	46
4. PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2012 - 2015.....	47
4.1. ZAŁOŻENIA PLANU DZIAŁAŃ NA LATA 2012 - 2015.....	47
4.1.1. Ochrona powietrza atmosferycznego	47
4.1.2. Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego	47
4.1.3. Ochrona zasobów wodnych	48
4.1.4. Ochrona powierzchni ziemi	48
4.1.5. Gospodarka odpadami.....	48
4.1.6. Ochrona przyrody i zasobów naturalnych.....	48
4.1.7. Edukacja ekologiczna i propagacja działalności proekologicznej.....	49
5. ZARYS PLANU DZIAŁAŃ NA LATA 2016 - 2019.....	50
5.1. ZAŁOŻENIA PLANU DZIAŁAŃ NA LATA 2016 - 2019.....	50
6. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA.....	57
6.1. OGÓLNE ZASADY ZARZĄDZANIA OCHRONĄ ŚRODOWISKA	57
6.2. KOMPETENCJE ORGANÓW GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA	58
6.3. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM	65
7. WDRAŻANIE PROGRAMU.	66
7.1. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU.....	66
7.2. KOSZTY REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ TABEL	69
8. MONITORING	74
9. SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	76
10. SPIS TABEL	77
11. SPIS RYSUNKÓW.....	78

Wykaz skrótów

b.k.d	bez kosztów dodatkowych
GPOŚ	Gminny Program Ochrony Środowiska
GPZ	Główny Punkt Zasilania
GUS	Główny Urząd Statystyczny
GZWP	Główny zbiornik wód podziemnych
MODR	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego
MPZP	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
IUNG	Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa
RZGW	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
UKE	Urząd Komunikacji Elektronicznej
WIOŚ	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
WPOŚ	Wojewódzki Program Ochrony Środowiska
WPGO	Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami
WZMiUW	Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych
ZDR	Zakład Dużego Ryzyka
PWKC	Przedsiębiorstwo - Wodno - Kanalizacyjno - Ciepłownicze

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawa i zakres opracowania

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, zarządy gmin zobowiązane są do sporządzania gminnych programów ochrony środowiska i ich aktualizacji, obejmujących 4 lata z perspektywą na kolejne 4 lata.

Pierwszy „Program Ochrony Środowiska dla Miasta Pionki” był przygotowany w ramach realizacji wymogów ustawowych i zatwierdzony przez Radę Gminy Miasta Pionki NR LXV/541/2006 z dnia 19.09.2006 r. obejmował zadania przewidziane na lata 2006 – 2010. Program był opiniowany przez samorząd województwa oraz samorząd powiatu.

Niniejsza „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pionki” zwana dalej *Programem* stanowi drugą edycję dokumentu programowego określającego zadania w zakresie ochrony środowiska na terenie Miasta Pionki i jest aktualizacją dokumentu przyjętego w 2006 roku.

Program ochrony środowiska ma dotyczyć działań na rzecz utrzymania bądź przywrócenia równowagi przyrodniczej poszczególnych elementów środowiska, podejmowanych w oparciu o ustalenia aktualnego stanu środowiska. W strukturze programów ochrony środowiska dominuje z reguły wielobranżowy układ prezentacji problemów i celów jak np.

- ochrona zieleni i cennych obszarów przyrodniczych
- ochrona powierzchni ziemi przed zanieczyszczeniami
- ochrona, jakości wód powierzchniowych i gruntowych
- ochrona, jakości powietrza atmosferycznego
- ochrona przed hałasem

Celem *Programu* jest przeprowadzenie analizy stanu obecnego środowiska naturalnego oraz stanu gospodarki odpadami w gminie oraz określenie kierunków działań bieżących i długofalowych samorządu w zakresie ochrony środowiska.

Program jest opracowywany w oparciu o szereg przepisów prawnych, z których najważniejsze to:

- ustawa o samorządzie gminnym
- ustawa „Prawo ochrony środowiska”
- ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
- ustawa o ochronie przyrody
- ustawa o odpadach
- ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminie
- ustawa o wprowadzeniu ustawy – prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw
- ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych
- Ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków
- ustawa „Prawo wodne”
- Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym
- Ustawa „Prawo budowlane”
- Ustawa „Prawo geologiczne i górnicze”
- ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych
- ustawa o lasach

• przepisy wykonawcze wydane na podstawie tych ustaw
oraz w oparciu o dokumenty:

- II Polityka Ekologiczna Państwa – Ministerstwo Środowiska, 2000 r.
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010 – Ministerstwo Środowiska, 2006 r.
- Narodowa Strategia Spójności (Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia) 2007-2013
- Narodowa Strategia Ochrony Środowiska na lata 2007-2015
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 - 2012 z uwzględnieniem perspektyw na lata z perspektywą do 2016 roku
- Natura 2000 – Europejska sieć ekologiczna, Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2002 r.
- Polityka energetyczna Polski do 2025 roku
- Polityka Leśna Państwa 1997
- Program zwiększania lesistości dla województwa Mazowieckiego do roku 2020.
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007 - 2013
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 (aktualizacja)
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego
- Program Ochrony Środowiska Województwa Mazowieckiego na lata 2011 - 2014 z uwzględnieniem perspektywy do 2018r. (aktualizacja)
- projekt Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023
- Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2007- 2011 z uwzględnieniem lat 2012 - 2015 (aktualizacja)
- Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu radomskiego do 2020 roku
- Plan rozwoju lokalnego powiatu radomskiego na lata 2007 - 2013
- Strategia Rozwoju Miasta Pionki na lata 2004 – 2015
- Plan rozwoju lokalnego Miasta Pionki na lata 2005 - 2013

1.2. METODYKA

Sposób opracowania *Programu* został podporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego, polegającej na:

- **określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego** w mieście Pionki zawierającej charakterystyki poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną stanu; w diagnozie wykorzystano informacje statystyczne, opracowania źródłowe;
- **przeprowadzeniu analizy SWOT** - mocnych i słabych stron stanowiących punkt wyjścia do określenia celów *Programu*;
- **określeniu kreatywnej części *Programu*** poprzez konkretyzację (uszczegółowienie) celów głównych przyjętych ze *Strategii* oraz ich operacjonalizację w postaci sformułowania listy działań;
- **scharakteryzowaniu uwarunkowań realizacyjnych *Programu*** w zakresie rozwiązań prawno
 - instytucjonalnych, źródeł finansowania, ocen oddziaływania na środowisko planowania przestrzennego;
- **określeniu zasad monitorowania.**

Diagnoza stanu środowiska została oparta na wszelkich dostępnych opracowaniach branżowych, informacji pozyskanych z różnych źródeł oraz monitoringu WIOŚ w Warszawie. W przypadku braku informacji dotyczących bezpośrednio z terenu miasta, korzystano z danych pochodzących z najbliższego otoczenia. W ten sposób problematyka ochrony środowiska na terenie miasta Pionki

została zaprezentowana na tle powiatu radomskiego, co daje możliwość porównania, a przede wszystkim podejmowania wspólnych działań zapobiegawczych lub naprawczych.

Cele, programy oraz zadania na okres 2012 – 2015 w z perspektywą do roku 2019 zostały opracowane w nawiązaniu do wymaganych limitów zawartych w planach wyższego szczebla – powiatu, województwa i kraju (Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 - 2012 z perspektywą do roku 2016).

1.3. HISTORIA MIASTA

Pierwsza wzmianka o ziemiach, na których leżą Pionki pochodzi z 1391r. (czasy panowania Władysława. Jagiełły). Na terenach nad rzeką Zagożdżonką istniały w przeszłości dwie wioski Zagożdżon i Pionki. Początki wsi Pionki i wsi Zagożdżon (XIV - XVIII wiek). Początek osady wiąże się z dwoma młynami i ich właścicielami: Pianki (Pijanka, Piąki, Pijąka, Pionka) i Zagożdżon (Zagwożdżon, Zagwóżdżon, Zagożdżon). Owe młyny usytuowane były na rzece Zagożdżonce (wcześniejsze nazwy Czarna, Kocielnica, Mironica). Pierwszy położony był przy Stawie Górnym, drugi na ulicy Zwoleńskiej, koło nieistniejącego Stawu Dolnego. Pierwsza wzmianka o młynach Pianka i Zagożdżon pochodzi z roku 1391.

1.4. WARUNKI GEOFIZYCZNE MIASTA

Większa część miasta położona jest w obrębie mezoregionu Równiny Radomskiej, mniejszy obszarowo północny fragment należy do Równiny Kozienickiej. Rzeźba terenu obu krain jest mało urozmaicona. Znajdują się tu równiny - zdenudowane wysoczyzny polodowcowe z dość licznymi wydymami podłużnymi i parabolicznymi o wysokości od kilku do kilkunastu metrów. Płaskodenne doliny rzek stanowią kilkumetrowe wcięcia na obszarze równinnych wysoczyzn.

1.5. POŁOŻENIE I RZEŻBA TERENU

Miasto Pionki zlokalizowana jest w południowej części województwa mazowieckiego, we wschodniej części powiatu radomskiego. Graniczy tylko z gminą Pionki i Jednią - Letnisko.

W skład miasta wchodzi 10 dzielnic. Położenie miasta Pionki określają współrzędne geograficzne długość 21°27'E szerokość 51°29'N.

Miasto zajmuje powierzchnię 1 834 ha, a struktura użytkowania gruntów przedstawia się następująco wg. UM Pionki:

- użytki rolne	- 243 ha
grunty orne	- 167,09 ha
łąki trwałe	- 50 ha
pastwiska	- 10 ha
sady	- 3 ha
grunty rolne zabudowane	- 12 ha
grunty pod rowami	- 1 ha
- lasy i grunty leśne	- 834 ha
- grunty zadrz. i zakrz.	- 52 ha
- grunty zabudowane i zurbanizowane	- 674 ha
- grunty pod wodami	- 20 ha
- tereny inne i nieużytki	- 17 ha

W powyższym zestawieniu użytkowania gruntów największy udział przypada na lasy i grunty leśne

(45 %). Najmniejszy udział po 1 % przypada na grunty pod wodami oraz tereny inne i nieużytki.

Rysunek 1. Granice administracyjne miasta Pionki [GPOŚ 2006]

Tabela 1. Wykaz osiedli na terenie miasta Pionki wraz z liczbą mieszkańców w 2010 roku

L.p.	Wykaz sołectw	Liczba mieszkańców
1.	Centralna Kolonia	20003
2.	Działki za stawem	
3.	Nowa Kolonia	
4.	Osiedle XXX-lecia	
5.	Osiedle Chemiczna	
6.	Osiedle Dębowa	
7.	Osiedle Leśników	
8.	Podgaje	
9.	Podgóry	
10.	Stara Kolonia	
Razem		

Źródło; UM Pionki

Rzeźba terenu jest mało urozmaicona. Jest to równinny obszar wysoczyzny polodowcowej, na którym położone są Pionki, przedzielony jest doliną rzeki Zagożdżonki przepływającej przez miasto z południa na zachód. Najwyższy punkt miasta znajduje się w jego części północnej, natomiast najniższy w dolinie Zagożdżonki.

1.6. GOSPODARKA

Na terenie miasta Pionki na koniec 2009 roku było zarejestrowanych 1 680 podmioty gospodarki narodowej, w tym 67 podmiotów w sektorze publicznym i 1 613 w sektorze prywatnym [GUS 2010].

Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2010 roku

Rodzaj działalności	Liczba jednostek
Przemysł	224
Handel i naprawy	555
Budownictwo	238
Transport, gospodarka magazynowa	63
Zakwaterowanie i gastronomia	57
Informacja i komunikacja	29
Obsługa rynku nieruchomości	109
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	127

Źródło: GUS

Na obszarze miasta dominującą działalnością gospodarczą jest handel i naprawy, który stanowi aż 40 % ogółu podmiotów. Na drugim planie usytuowana jest przemysł, który stanowi 15 % ogółu podmiotów. Na dalszym planie znajduje się budownictwo, działalność profesjonalna, naukowa i techniczna transport i gospodarka magazynowa, zakwaterowanie i gastronomia oraz informacja i komunikacja.

Do największych pracodawców na terenie miasta zaliczać należy:

- Gmina Miasta Pionki
- Miejski Zakład Usług Komunalnych w Pionkach
- Przedsiębiorstwo Wodno - Kanalizacyjno - Ciepłownicze Sp. z o.o.
- Zakłady Produkcji Specjalnej Sp. z o.o.,
- „Soudal” Sp. z o.o.
- Szpital Powiatowy
- Zakłady Produkcji Specjalnej Sp. z o.o.
- Fabryka Amunicji Myśliwskiej „FAM-Pionki” Sp. z o.o.
- ZTB Krzysztof Wach

Miasto Pionki jest jednym z rejonów należących do Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, które posiadają atrakcyjnie położone tereny typu „green field” (o łącznej powierzchni 19,7 ha).

1.7. ROLNICTWO

Struktura użytkowania gruntów ornych to jeden z podstawowych czynników warunkujących rozwój rolnictwa.

Rolnictwo odgrywa marginalną rolę w gospodarce miasta. Zdecydowana większość gospodarstw rolnych prowadzi działalność rolniczą wyłącznie na własne potrzeby. Podsumowując uwarunkowania należy podkreślić wyjątkową słabość rolnictwa w mieście Pionki spowodowaną:

- niską, jakością gleb,
- słabymi i nieregulowanymi stosunkami wodnymi,
- niekorzystnym położeniem użytków rolnych w stosunku do położenia miasta,
- małą średnią powierzchnią gospodarstw,
- ekstensywną uprawą roślin,
- niską hodowlą zwierząt gospodarskich,
- prowadzeniem działalności rolniczej przeważnie tylko na własne potrzeby [GPOŚ 2006].

Tabela 3. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych na terenie miasta Pionki

Grupy obszarowe [ha]	Liczba gospodarstw
Ogółem	214
1 - 5	206
5 - 10	4
10 - 15	4
15 - 20	-
20 – 50	-

Źródło: GUS

Średnio gospodarstwo w mieście ma powierzchnię 1, 58 ha przy średniej na Mazowszu 7, 59 ha [GUS 2003]. Powierzchnię powyżej 5 ha miały 4 gospodarstwa, a poniżej 5 ha 206 gospodarstw. W odniesieniu do tych ostatnich udział w ogólnej liczbie gospodarstw stanowi 96 %. To wskazuje na znaczące rozdrobnienie gospodarstw niesprzyjające zwiększeniu produktywności rolnej m.in. poprzez zwiększony stopień mechanizacji.

W rolnictwie, łowiectwie i leśnictwie w 2009 roku na terenie miasta w rejestrze REGON funkcjonowały 24 pomioty [GUS 2010].

1.8. KLIMAT

Wg klasyfikacji R. Gumińskiego miasto Pionki położone jest w XI radomskiej dzielnicy klimatycznej. Teren charakteryzuje się średnią temperaturą powietrza ok. 8 °C, średnią wielkością opadów wynoszącą 550-650 mm, pokrywa śnieżna zalega tu przez ok. 60 dni.

Wg szczegółowych badań prowadzonych w zlewni Zagożdżonki w latach 1978-84 średni opad wynosił 598, 7 mm. Najobfitsze opady przypadają na lipiec, najniższe zaś notowane są w miesiącach zimowych. Przy czym średnie sumy opadów półrocza zimowego wynoszą 200-250 mm, natomiast w półroczu letnim osiągają wartości 350-450 mm Średnia roczna temperatura powietrza z wielolecia wynosi 8°C. Średnia wartość półrocza zimowego wynosi 0, 5 - 1, 0°C, natomiast średnia wartość półrocza letniego 14,5°C. Liczba dni z mrozem waha się w granicach 40–70 w ciągu roku. Średnia ilość dni z przymrozkami wynosi 110 – 130.

Jest to korzystny klimat dla działalności rolniczej, średnia długość okresu wegetacyjnego wynosi 210-222 dni.

Rejon równin denudacyjnych charakteryzuje się średnimi wartościami temperatury powietrza i średnimi wielkościami opadów atmosferycznych. Doliny rzeczne i zagłębienia terenu odznaczają się natomiast inwersją termiczną, zaleganiem chłodnych mas powietrza i występowaniem mgieł.

Średnia roczna suma parowania terenowego wynosi 500-520 mm, przy czym w półroczu zimowym wielkość ta mieści się w granicach 100-110 mm, a w letnim – 400-420 mm. Średnia roczna suma parowania z powierzchni wody wynosi 560-580 mm. W półroczu zimowym wartość średniej sumy parowania z powierzchni wody mieści się w granicach 460-480 mm, natomiast w zimowym 35-40 mm.

Dominują wiatry z kierunku zachodniego oraz północno-zachodniego, podrzędnie ze wschodu i południa. Dominujące prędkości mieszczą się w przedziale 0-2 m/s i 2-5 m/s. Obszary leśne posiadają swoisty klimat lokalny i zaliczane są w znacznej części do lasów wodochronnych, a główna ich rola polega na dużej zdolności retencyjnej.

1.9. HYDROGRAFIA I HYDROGEOLOGIA

Przez Pionki przepływa rzeka, Zagożdżonka, która jest lewym dopływem Wisły. Wpada do Wisły na 424, 7 km., długość rzeki wynosi 39, 9 km. Zlewnia rzeki Zagożdżonki ma powierzchnię 568, 8 km². Rzeka Zagożdżonka odwadnia wschodnią część Gminy Pionki oraz Miasto Pionki. Rzeka zasila zbiornik wodny Staw Górny na ok. 30, 9 km. Lewym dopływem Zagożdżonki jest strumień zwany Żurawik. Płyynie w lasach w północnej części Pionek i wpada do Zagożdżonki poza granicami miasta

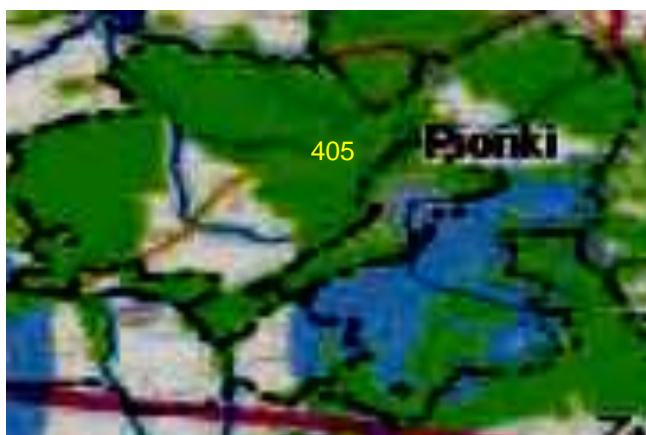
W dolinie rzeki Zagożdżonki utworzony został sztuczny zbiornik wód powierzchniowych – Staw Górny. Zlokalizowany jest w odległości 9,0 km od źródeł rzeki Zagożdżonki w południowo-zachodniej części Pionek. Jest on sztucznym zbiornikiem wody powierzchniowej powstałym przed 1939 rokiem (w okresie budowy zakładów zbrojeniowych) po spiętrzeniu jazem wód rzeki Zagożdżonki. Ma powierzchnię 16, 8 ha i pojemność 49 tys. m³. W zasięgu utworzonego zalewu znalazły się grunty nieużytków i pastwisk, porośnięte w niższych partiach typową roślinnością bagienną. Podłoże terenu zbudowane jest z utworów holoceniowych w postaci torfów, namulów i piasków. Utwory organiczne zalegają od powierzchni na 85% Stawu Górnego a miąższość ich dochodzi miejscami do około 7, 0 m.

Zapora czołowa zbudowana została z gruntów piaszczystych. Długość jej wynosi około 1600 m a maksymalna wysokość około 7, 0 m. Rzędna korony zapory wynosi 149, 5 m n.p.m. Po koronie zapory przebiega jezdnia asfaltowa o szerokości 7, 0 m z obustronnymi chodnikami z płyt betonowych o szerokości około 2, 5 m.

W rejonie Pionek znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych, obejmujący swoim zasięgiem obszar między Radomiem, Zwoleniem i Kozienicami. Został on zaliczony do obszarów najwyższej ochrony wód Głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Jego lokalizacja stanowi ograniczenia dla inwestycji szkodliwych dla środowiska. Wody ujmowane są na terenie gminy Pionki z otworów studziennych o głębokości 33-23 m. Są to wody górnokredowego poziomu wodonośnego.

Wody podziemne w utworach kredowych w obrębie gminy Pionki należą do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 405 – Niecka Radomska

Poziom wodonośny górnokredowy posiada charakter użytkowy na terenie miasta. Związany on jest z wapieniami i marglami. Poziom ten jest izolowany od powierzchni terenu przez utwory czwartorzędowe i miejscami trzeciorzędowe [GPOS 2006].

Rysunek 2. Położenie GZWP Niecka Radomska nr 405 na terenie miasta Pionki

Tabela 4. GZWP Niecka Radomska nr 405 w jednostkach i piętrach hydrogeologicznych

Nazwa i numer zbiornika	Powierzchnia				Wiek utworów wodo-nośnych	Typ zbiornika	Średnia głębokość	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne	
	GWZP	ONO	OWO	ONO+OWO				zasoby [tys. m ³ /d]	moduł
	[km ²]	[km ²]	[km ²]	[km ²]			[m]		[l/s/km ²]
Niecka Radomska nr 405	3220	400	1770	2170	K2	szczel-por.	30 - 70	820.00	2.95

Źródło: Kleczkowski [1990]

1.10. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA MIASTA PIONKI

Siedzibą władz Miasta są Pionki, które są jednocześnie siedzibą Urzędu Miasta i innych podstawowych instytucji obsługi ludności. Administracyjnie miasto Pionki przynależy do powiatu radomskiego i ma charakter miejski.

1.10.1. Demografia i mieszkalnictwo

Stan zaludnienia na terenie miasta wynosił 20 003 wg. stanu na dzień 31.12.2010 roku. W 2009 roku gęstość zaludnienia na tym terenie wynosiła 1 048 osób/km², co wskazuje, że wskaźnik ten jest wyższy od odnotowanego na terenie powiatu radomskiego (96 os/km²) i na terenie województwa mazowieckiego (147 os/km²).

Na terenie miasta w ogólnej liczbie mieszkańców mężczyźni stanowią 48 % (9 260), a kobiety 52 % (10 041). Na 100 mężczyzn przypada 108, 4 kobiety. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wynosi 17 %, w wieku produkcyjnym 67 %, a w wieku poprodukcyjnym 16 %. Największą liczbę mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym – 13 120 [GUS 2010].

Tabela 5. Liczba mieszkańców miasta Pionki w latach 2006 - 2010

Lata	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba ludności	20723	20471	20345	20226	20003

Źródło: UM Pionki

Liczba mieszkańców na terenie miasta waha się od 20 723 w 2006 roku do 20 003 w 2010 roku. Niniejsze wskazuje na spadek liczby mieszkańców w analizowanym okresie o 720 osób.

Tabela 6. Przyrost naturalny w mieście Pionki w latach 2006 - 2010

Lata	2006	2007	2008	2009	2010
Pionki	-2,2	-0,9	0,4	1,4	-0,5

Źródło: GUS

Zauważalny na terenie miasta jest przyrost naturalny ujemny, który uległ zmniejszeniu w latach 2006 – 2010.

Tabela 7. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań w mieście Pionki w latach 2007 – 2010

2007		2008		2009		2010	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (m ²)
7 067	402 900	7 081	404 626	7099	406 806	7109	408142

Źródło: GUS

W latach 2007 – 2010 liczba mieszkań na terenie miasta ulega systematycznemu wzrostowi tj. średnio o ok. 11 mieszkań w ciągu roku. Wraz z przyrostem liczby mieszkań na koniec 2010 roku zwiększeniu uległa także ich łączna powierzchnia o 5 242 m².

Na terenie miasta przeważa zabudowa mieszkalna, której właścicielami są osoby fizyczne, co stanowi 42, 72 % udziału oraz spółdzielcze zasoby mieszkaniowe - 40,20 %. Najmniejszy udział, bo 0, 17 % w tym względzie przypada na zasoby mieszkaniowe pozostałych podmiotów. Zasoby mieszkaniowe Miasta stanowią 14, 76 % w ogólnym udziale [GUS 2008].

Tabela 8. Zestawienie zasobów mieszkaniowych na wybranym terenie Województwa Mazowieckiego wg. danych wskaźnikowych z 2010 roku

Przeciętna	Miasto Pionki	Powiat radomski	Podregion radomski	Województwo mazowieckie
Liczba izb w 1 mieszkaniu	3,38	3,38	3,54	3,53
Liczba osób w 1 mieszkaniu	2,69	3,45	3,03	2,59
Liczba osób w 1 izbie	0,80	0,93	0,86	0,73
Powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m ²	57,4	77,8	69,7	69,3
Powierzchnia użytkowa na 1 osobę	21,3	22,6	23	26,8

Zródło: GUS

W 2010 roku przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu w mieście Pionki jest niższa od odnotowanej na terenie podregionu i województwa. Z kolei przeciętna ilość osób w 1 mieszkaniu w mieście wynosi 2,69 i jest tylko wyższa od przeciętnej w województwie. Przeciętna liczba osób w 1 izbie w mieście jest także wyższa od odnotowanej na terenie województwa. W przypadku przeciętnej powierzchni użytkowej 1 mieszkania w mieście wartość ta wynosi 57,4 m² i jest najniższa. Podobnie przeciętna powierzchnia użytkowana na 1 osobę jest najniższa, przy wielkości 21,3 m².

1.10.2. Infrastruktura techniczna miasta Pionki

1.10.2.1. Gospodarka wodno – ściekowa

Sieć wodociągowa

Miasto Pionki posiada 2 podstawowe ujęcia wody i jest zaopatrywane w wodę z następujących ujęć wody podziemnej:

- „Januszno” – 5 studni o wydajności 600 m³/h przy maksymalnym zapotrzebowaniu dobowym 260 m³/d
- „Leśna” – 2 studnie o wydajności 150 m³/h przy maksymalnym zapotrzebowaniu dobowym 300 m³/d

Wszystkie ujęcia wody posiadają ważne pozwolenia wodno prawne na pobór wody. Największą wydajnością w wymiarze godzinowym charakteryzuje się ujęcie wody „Januszno”.

Istnieją także na terenie miasta Pionki ujęcia wód podziemnych, które są wykorzystywane na potrzeby lokalne tj.:

- Steinhoff Consult Sp. z o.o. - Q_{maxh}= 4 m³/h,
- ogródki działkowe „Krzewinka”, ul. Wspólna - Q_{maxh}= 8 m³/h,

- SP ZZOZ - $Q_{maxh} = 12 \text{ m}^3/\text{h}$,
- Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 2 - $Q_{maxh} = 17,4 \text{ m}^3/\text{h}$,
- RSP .ul. Piłsudskiego 7 - $Q_{maxh} = 5,9 \text{ m}^3/\text{h}$

Stopień zwodociągowania miasta w roku 2010 wyniósł 99 %. Łączna długość sieci 107,10 km, a liczba przyłączy 1 800 szt.

Tabela 9. Zużycie wody na terenie miasta Pionki w latach 2007 – 2010

Zużycie wody [dam^3]			
2007	2008	2009	2010
970	950	971	1294

Źródło: UM Pionki

Najwięcej wody zużyto na terenie miasta w 2010 roku – 1294 dam^3 , natomiast najmniej w 2008 roku - 950 dam^3 przy średniej $1046 \text{ dam}^3/\text{rok}$. W latach 2007 - 2010 odnotowano wzrost zużycia wody o 324 dam^3 .

Sieć kanalizacyjna

Stopień skanalizowania miasta w roku 2010 wyniósł 96 %. Łączna długość sieci 75 500 m, a liczba przyłączy 1 233 szt.

Miasto Pionki korzysta z własnej Centralnej Oczyszczalni Ścieków. Jej wydajność to: max. $10\,000 \text{ m}^3/\text{d}$. Oczyszczalnia ścieków w Pionkach oparta jest na technologii osadu czynnego. Ścieki, po oczyszczeniu odprowadzane są kolektorem do rzeki.

Zgodnie z rozporządzeniem Nr 149 Wojewody Mazowieckiego z dnia 28 października 2005 r. w sprawie wyznaczenia aglomeracji Pionki (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 248, poz. 8092) wyznaczono aglomerację Pionki, położoną na terenie miasta Pionki i gminy Pionki, z oczyszczalnią ścieków komunalnych w miejscowości Januszno.

Na Centralną Oczyszczalnię Ścieków w Pionkach zarządzaną przez Przedsiębiorstwo - Wodno Kanalizacyjno - Ciepłownicze w Pionkach Sp. z o.o. ul. Zakładowa 7, 26-670 Pionki trafiają ścieki z terenu miasta oraz gminy Pionki, które są wprowadzane poprzez kanalizację sanitarną, a także są dowożone. Wytwarzane w oczyszczalni osady ściekowe są wykorzystywane w rolnictwie.

Tabela 10. Zestawienie danych o ściekach odprowadzanych na oczyszczalnię w Pionkach w 2010 roku

Zarządzający	Miejscowość	Rodzaj	Projektowana	Ilość ścieków oczyszczonych *		Odbiornik
		oczyszczalni	przepustowość [m^3/d]	[m^3/d]	[m^3/rok]	
Oddział Wodno-Kanalizacyjno-Ciepłowniczy	Pionki	mechaniczno-biologiczna	10 000	2600	951000	Zagożdżonka / Wisła

Źródło: UM Pionki [2011]

Siecią wodno – kanalizacyjną na terenie miasta zarządza Przedsiębiorstwo Wodno Kanalizacyjno Ciepłownicze w Pionkach Sp. z o.o. ul. Zakładowa 7, 26-670 Pionki.

Pozostałe nieskanalizowane gospodarstwa indywidualne posiadają szamba jedno - lub wielokomorowe. Odbiór i wywóz nieczystości ciekłych ze zbiorników bezodpływowych jest dokonywany przez uprawnionego przedsiębiorcę.

1.10.2.2. Sieć gazowa

Miasto jest zasilane gazem ziemnym wysokometanowym gazociągiem przesyłowym wysokiego ciśnienia o średnicy 200 mm poprzez stację redukcyjną I stopnia zlokalizowaną przy ul. Polnej. Gaz ziemny wysokometanowy doprowadzany jest do stacji redukcyjno pomiarowej I stopnia, której wydajność wynosi 1600 Nm³/h. Ze stacji tej gaz przesyłany jest do odbiorców zlokalizowanych na terenie miasta oraz do odbiorców zlokalizowanych na terenie sąsiadujących wsi. Rozdzielcza sieć gazowa na terenie miasta Pionki pracuje w układzie dwustopniowym z wykorzystaniem trzech stacji redukcyjnych II stopnia, które funkcjonują w układzie pierścieniowym. Stacje redukcyjno-pomiarowe drugiego stopnia są w pełni wykorzystane i posiadają następującą wydajność:

- przy ulicy Wspólnej – 600 Nm³/h
- przy ulicy Kozienickiej – 1500 Nm³/h
- przy Alejach Lipowych „Podgóry” - 600 Nm³/h [GPOŚ 2006].

Na terenie miasta Pionki długość czynnej sieci gazowej wynosi około 30 209 m. Sieć gazowa obsługuje 17 714 odbiorców na terenie miasta. Roczne zużycie gazu ziemnego na ogrzewanie mieszkań wynosi 949,7 tys. m³. Podłączonych czynnie do sieci gazowej jest 1 192 budynków mieszkalnych. Miasto jest zgazyfikowane w 92,6 % [GUS 2011].

Właściciele pozostałych nieruchomości na terenie miasta w celach bytowych i gospodarczych wykorzystują wymienne butle gazowe.

1.10.2.3. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w energię cieplną na cele grzewcze dla mieszkańców miasta jest realizowane w układzie zdalczynym z dwóch źródeł ciepła. Są to kotłownie miejskie:

- przy ul. Guzala, kotłownia zasilana gazem ziemnym wysokometanowym, dwa kotły niskoparametrowe o łącznej mocy znamionowej 2, 6 MW i sprawności 92%,
- przy ul. Zakładowej 7 na terenie byłego ZTS „Pronit”, zasilana miałem węgla kamiennego, produkuje parę na potrzeby grzewcze przesyłaną do wymiennikowni ciepłych na terenie miasta, w których następuje obniżenie parametrów czynnika grzewczego; kotłownia jest wyposażona w kocioł parowy o mocy cieplnej nominalnej 32 MW i kocioł wodny o mocy cieplnej 25 MW.

Siecią ciepłowniczą na terenie miasta zarządza Przedsiębiorstwo Wodno - Kanalizacyjno - Ciepłownicze w Pionkach Sp.z o.o. ul. Zakładowa 7, 26-670 Pionki

Wykaz instalacji grzewczych na terenie miasta Pionki w obiektach użyteczności publicznej:

- Urząd Miasta w Pionkach – piec gazowy (moc 28 kW)
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. S. Żeromskiego w Pionkach – sieć miejska
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Pionkach – piec gazowy (moc 28 kW)
- Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddz. Integracyjnym i Sportowym nr 5 w Pionkach - piec gazowy (moc 28 kW)
- Publiczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Jana Kochanowskiego w Pionkach – sieć miejska
- Publiczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 w Pionkach – sieć miejska
- Liceum Ogólnokształcące im. Marii Dąbrowskiej w Pionkach – piec gazowy (moc 60 kW)
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pionkach – piec gazowy (moc 60 kW)

- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Pionkach – piec gazowy (moc 60 kW)
- Miejskie Przedszkole Nr 1 w Pionkach – sieć miejska Miejskie Przedszkole Nr 2 w Pionkach – sieć miejska Miejskie Przedszkole Nr 3 w Pionkach – piec olejowy (moc 28 kW)
- Miejska Biblioteka Publiczna w Pionkach – sieć miejska
- Miejski Ośrodek Kultury w Pionkach – sieć miejska
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Pionkach - sieć miejska
- Miejski Zarząd Oświaty i Sportu w Pionkach - sieć miejska
- Miejski Zakład Usług Komunalnych w Pionkach - sieć miejska
- Przedsiębiorstwo - Wodno Kanalizacyjno - Ciepłownicze w Pionkach - sieć miejska.

Lokalne kotłownie posiadają większe zakłady produkcyjne:

- Zakłady Produkcji Specjalnej Sp. z o.o., ul. Zakładowa 7
- Fabryka Amunicji Myśliwskiej „Fam”., ul. Zakładowa 7.

Pomimo tego część mieszkańców we własnym zakresie zapewnia sobie ogrzewanie najczęściej korzystając z opału węglowego spalanego w przydomowych kotłowniach, bądź też wykorzystując gaz ziemny (LPG) lub olej, jako źródło ciepła.

W mieście nie ma sieci ciepłej wody użytkowej. Zaopatrzenie w ciepłą wodę użytkową jest realizowane indywidualnie w lokalach mieszkalnych w piecach przepływowych zasilanych gazem („junkersy”).

1.10.2.4. Układ komunikacyjny

Drogi

Podział dróg na terenie miasta przedstawia się następująco:

- drogi wojewódzkie - łączna długość dróg biegnących przez teren miasta wynosi 5,5 km. Są to odcinki w ciągach dróg o numerach:
 - nr 691 – Pionki – Laski – Garbatka – Podlas – Bąkowiec – Opactwo
 - nr 737 – Radom – Pionki – Kozienice
 - nr 787 – stacja kolejowa Pionki – Suskowska – Sucha - Zwolen
- drogi powiatowe - łączna długość dróg powiatowych biegnących przez teren miasta wynosi 6,5 km. Jest to odcinek w ciągu drogi o numerze;

Tabela 11. Wykaz odcinków dróg powiatowych na terenie miasta Pionki

L. p.	Numer drogi	Relacja
1	3523W	Jedlnia-Sokoły-Pionki -ul. Wspólna

Źródło: UM Pionki

- drogi gminne - łączna długość 56, 2 km, są to odcinki w ciągach o numerach

Tabela 12. Wykaz odcinków dróg gminnych na terenie miasta Pionki

Lp.	Nr drogi/	Przebieg ulic
1	350701W	Adama Asnyka
2	350702W	Akacyjowa
3	350703W	Aleje Lipowe
4	-	Andersa
5	350704W	Armii Krajowej
6	350705W	Augustowska
7	350706W	Biała
8	350707W	Bohaterów Studzienek

9	350708W	Brzozowa
10	350709W	Chemiczna
11	350710W	Daleka
12	350711W	Dobrowskiej
13	350712W	Dębowa
14	350713W	Dolna
15	350714W	Fabryczna
16	350715W	Filtrowa
17	350716W	Dr. M. Garszwo
18	350717W	Graniczna
19	350718W	Adasia Guzala
20	350719W	Harcerska
21	-	Hubala
22	350720W	Jodłowa
23	350721W	Jesionowa
24	350722W	Jordanowska
25	350723W	Klonowa
26	350724W	Jana Kochanowskiego
27	350725W	Janusza Korczaka
28	350726W	Jana Pawła II/od ul. Żeromskiego do wiaduktu
29	350727W	Konopnickiej
30	350728W	Kopernika
31	350729W	Kościuszki
32	350830W	Kozienicka /od. ul. Mickiewicza do ul. 15 – stycznia
33	350731W	Krucza
34	350732W	Królowej Św. Jadwigi
35	350733W	Krótka
36	350734W	Kwiatowa
37	350735W	Legionistów
38	350736W	Leśna
39	350737W	Łączna
40	350738W	Łąkowa
41	350739W	Moniuszki
42	350740W	Miła
43	350741W	Nowa
44	350742W	Obr. Ojczyzny
45	350743W	Ogrodowa
46	350744W	Orzeszkowej
47	350745W	Owocowa
48	350746W	Parkowa
49	350747W	Partyzantów
50	350748W	Plac Konstytucji 3 – go Maja
51	350749W	Podgaje
52	350750W	Podmiejska
53	350751W	Pokoju
54	350752W	Polna/od ul. Zwoleńskiej do ul. Spacerowej
55	350753W	Popiełuszki
56	350754W	Północna
57	350755W	Przemysłowa
58	350756W	Prusa
59	350757W	Reja
60	350758W	Różana
61	350759W	Sienkiewicza
62	-	Sikorskiego
63	350760W	Słowackiego
64	350761W	Słoneczna
65	350762W	Sosnowa
66	350763W	Spokojna
67	350764W	Sporna
68	350765W	Sportowa
69	350766W	S. Staszica
70	350767W	15 - go Stycznia

71	350768W	Szkolna
72	350769W	Szpitalna
73	350770W	Świerkowa

Źródło: UM Pionki

Łączna długość dróg: wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie miasta Pionki wynosi 68,2 km. Największy udział stanowią drogi gminne 82 %, następnie drogi powiatowe 10 %, a drogi wojewódzkie 8 %. Długość dróg gminnych o nawierzchni utwardzonej wynosi 47 km (69 %).

Odległość z miejscowości Pionki do Radomia wynosi 28 km, Zwolenia 15 km, a Koźienic 20 km.

Dojazd z Pionek do Warszawy będącej stolicą województwa może odbywać się dwoma drogami: przez Radom (drogą wojewódzką nr 737 do drogi krajowej nr 7 Warszawa – Radom - Kielce – Kraków) – odległość około 120 km; lub przez Koźienice (drogą wojewódzką nr 737 do drogi krajowej nr 723 Warszawa – Koźienice – Zwoleń –Tarnobrzeg) – odległość około 100 km.

Nadto na terenie miasta funkcjonuje komunikacja miejska składająca się obecnie z jednej linii miejskiej ("A").

Połączenie miasta z miejscowościami sąsiednimi jest realizowane jest przez Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej i prywatnych przewoźników. Dzięki niej mieszkańcy mogą podróżować do najbliższych miejscowości z terenu miasta.

Kolej

Miasto Pionki ma również dobre połączenie kolejowe, zarówno towarowe, jak i pasażerskie. Usytuowane jest przy trasie kolejowej Radom – Pionki – Dęblin, wzdłuż której na terenie miasta znajdują się 2 dworce kolejowe: Pionki i Pionki Zachodnie. Odcinek tej linii na terenie miasta Pionki wynosi 15, 702 km. Dzięki niej mieszkańcy mogą podróżować m.in. do Radomia, Lublina i Kielc.

1.10.3. Elektroenergetyka

Energia elektryczna dostarczana jest do miasta Pionki z ogólnokrajowej sieci energetycznej liniami napowietrznymi 15 kV wychodzącymi z GPZ Pionki-Miasto 110/15 kV, zlokalizowanego w granicach administracyjnych miasta przy ul. Augustowskiej. Osiedla mieszkaniowe Stara i Centralna Kolonia zasilane są z GPZ 110/6kV zlokalizowanego na terenie ZTS „Pronit”.

Wg. informacji PGE z 2011 roku na terenie miasta Pionki znajdują następujące urządzenia sieci elektroenergetycznych tj.:

- długość linii napowietrznych ŚN wynosi 8, 582 km i kablowych 71,786 km
- długość linii napowietrznych NN wynosi 25,7 km i kablowych 57,8 km
- stacje transformatorowe w liczbie 65 szt.

Administratorem sieci energetycznych średniego i niskiego napięcia jest PGE S.A. Oddział w Skarżysku Kamiennej Rejonowy Zakład Energetyczny Koźienice, ul. Przemysłowa 11, 26-900 Koźienice.

1.10.4. Szkolnictwo i opieka zdrowotna

1.10.4.1. Szkolnictwo

Na terenie miasta Pionki znajduje się 8 placówek oświatowych, które zapewniają nauczanie na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, zawodowym i średnim. Wykaz jednostek oświatowych na terenie miasta:

- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 im. Stefana Żeromskiego w Pionkach
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bolesława Prusa w Pionkach

- Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddz. Integracyjnym i Sportowym nr 5 im. Jana Pawła II w Pionkach
- Publiczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 1 im. Jana Kochanowskiego w Pionkach
- Publiczne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 im. Adama Mickiewicza w Pionkach
- Liceum Ogólnokształcące im. Marii Dąbrowskiej w Pionkach
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pionkach
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Pionkach.

1.10.4.2. Opieka zdrowotna

Na terenie miasta Pionki podstawową opiekę medyczną zapewnia:

- Zdrowie Sp. z o.o. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pionkach,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDYK Spółka z o.o. w Pionkach,
- Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Pionkach.

1.10.4.3. Kultura, zabytki i turystyka

Kultura

Głównym animatorem kultury jest Miejski Ośrodek Kultury. Działalność tej placówki jest bardzo różnorodna. Organizuje imprezy kulturalne o wieloletniej tradycji oraz imprezy o charakterze ponad miejskim. Funkcjonuje również Miejska Biblioteka Publiczna w Pionkach.

Zabytki

Na obszarze miasta Pionki ochronie podlega zabytkowy układ urbanistyczny miasta z obiektami osiedla międzywojennego, który wyznaczony jest strefami konserwatorskimi obejmującymi:

- teren położony pomiędzy ulicą Radomską, ZTS "Pronit", ulicą Zakładową a ulicą Fabryczną;
- teren Szpitala Rejonowego;
- tzw. Działki za torem;
- tzw. Działki za stawem;
- teren zabudowy jednorodzinnej sprzed 1939 roku.

Nadto do zabytków są zaliczane:

- Budynek Kasy Chorych z 1925 r.
- Dworzec kolejowy z 1925 r.
- Budynek Urzędu Miasta z 1927 r.
- Budynek Kasyna z 1930 r.
- Posterunek policji z 1933 r.

Wśród obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków zaliczamy:

- Kościół parafialny p.w. św. Barbary z początku XX wieku
- Willę w stylu neorenesansowym murowaną z początku XX wieku, obecnie siedziba ZUS.

Należy również wskazać miejsca pamięci narodowej, które zostały zaliczone do obiektów chronionych:

- Obelisk ku czci ofiar faszyzmu 1939-1945;

- Pomnik ku czci poległych pracowników ZTS "Pronit" w latach 1939 - 1945;
- Cmentarz – mogiły żołnierzy, partyzantów oraz pomordowanych w latach 1939 - 1945;
- Krzyż w miejscu egzekucji w latach 1940-1944;
- Pomnik „Chwała Poległym” 1939-1945 [Plan 2006].

Turystyka

Pionki posiadają walory, które stanowią o ich atrakcyjności przyrodniczej i turystycznej. Wiąże się to z usytuowaniem miasta na obszarze atrakcyjnym przyrodniczo (miasto usytuowane jest w otulinie Kozienickiego Parku Krajobrazowego) oraz z zagospodarowaniem 16 ha Stawu Górnego i terenów Puszczy Kozienickiej.

Na terenie miasta są 2 szlaki turystyki pieszej: żółty 24 km przez Puszcę Kozienicką, zielony Pionki-Radom oraz jedna ścieżka dydaktyczno przyrodnicza w rezerwacie Pionki. Do turystyki wodnej wykorzystywany jest „Staw Górny” na rzece Zagożdżonce.

Trasy rowerowe

Wychodząc naprzeciw miłośnikom coraz bardziej popularnej turystyki rowerowej zaprojektowano 2 trasy rowerowe, wykorzystując już istniejące szlaki piesze nadające się do uczęszczania przez rowerzystów:

- Pionki – rezerwat „Brzeźniczka” – rezerwat „Królewskie Źródło” – Kociołki - Janików – Molendy – Garbata Letnisko – Gródek – Czarnolas – długość ok. 30 km;
- Pionki – rezerwat „Ponty” – rezerwat „Zagożdżon” – Żakowa Góra – Pionki - długość ok. 21 km.

1.11. DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDU MIASTA W LATACH 2007 - 2010

Głównymi źródłami dochodów Miasta Pionki są: subwencje, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych i dochody własne: podatek od nieruchomości, podatek rolny i leśny i od środków transportowych.

Tabela 13. Struktura dochodów budżetu Miasta Pionki w latach 2007 - 2010

Lata	2007	2008	2009	2010
Dochody własne	46767997,47	33757536,56	56763119,78	69304392,27
Udziały w podatkach	8680938,14	8929914,67	8131549,93	8561134,08
Subwencje	10822307,00	12021343,00	13001747,00	11788596,00
Dotacje	7299036,84	7427035,99	7065213,39	8422593,32
RAZEM	73570279,45	62135830,22	28198510,32	98076715,67

Źródło : GUS

Najistotniejszą grupę dochodów Miasta stanowią: dochody własne i subwencje. Wzrost dochodów i otrzymywane od administracji rządowej kwoty subwencji rosną, dzięki którym Miasto może pozwolić sobie na określone inwestycje. Za korzystny w strukturze dochodów Miasta należy uznać także wzrost wartości dotacji. Dochody Miasta zarówno zewnętrzne, jak i własne wzrastają (ogółem zanotowano wzrost dochodów w 2010 roku w stosunku do 2007 roku, o 33 %). Powodem tego wzrostu było włączenie wpływów finansowych z działalności wodno-kanalizacyjno-cieplowniczej do budżetu Miasta. Od połowy 2011 roku działalność tą prowadzi PWKC Sp. z o.o.

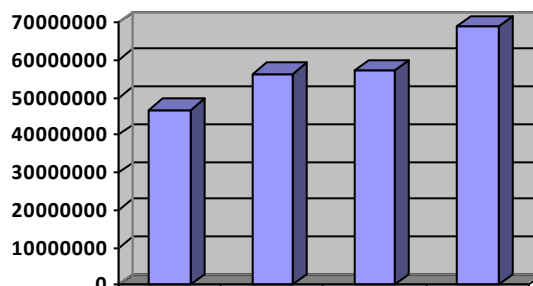
1.11.1. Wydatki

Wydatki Miasta w latach 2007 – 2010 systematycznie rosną (wzrost o 47 %). Wydatki w przeliczeniu na jednego mieszkańca, w tym okresie ulegają także wzrostowi.

Tabela 14. Wykonanie budżetu wydatków Miasta Pionki w latach 2007 – 2010

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Wydatki ogółem	46767997,47	56283357,44	57316707,80	68944108,54
Wydatki w przeliczeniu na 1 - go mieszkańca	2333,13	2886,18	2961,95	3586,92

Źródło: GUS

Rysunek 3. Wydatki Miasta Pionki w latach 2007- 2010

Najwyższy poziom wydatków poniesionych przez Miasto Pionki odnotowano w 2010 roku, natomiast najniższy w 2007 roku.

1.11.2. Dotychczasowe działania z zakresu ochrony środowiska

Działania inwestycyjne Miasta Pionki z zakresu ochrony środowiska dotyczyły głównie rozbudowy/modernizacji sieci kanalizacyjnej i konserwacji sieci ciepłowniczej (remont i modernizacja kotła WR-25 oraz budowa nowego układu nawęglania ze składowiskiem węgla i modernizacją składowiska żużla w Ciepłowni C-3 w Pionkach). Na w/w cele zostały pozyskane środki m.in. z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Środki przeznaczane na ochronę środowiska pochodziły także z budżetu Miasta Pionki.

Tabela 15. Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2007 - 2010 Miasta Pionki (według najważniejszych inwestycji)

Wyszczególnienie	2007	2008	2009	2010
Wydatki ogółem	2092464,49	1648726,54	2610020,46	3068774,24

Źródło: GUS

W latach 2007 – 2010 odnotowano także wzrost wydatków na ochronę środowiska w mieście tj. o 47 %.

Inwestycje w ochronie środowiska dotyczyły finansowania przez Miasto w minionych czterech latach:

- budowy/modernizacja kanalizacji: budowa kanalizacji sanitarnej na terenie byłego Pronitu dł. 2 434 mb, budowa kanalizacji sanitarnej na ul. Piłsudskiego, Kościuszki, Daleka – dł. 3324 mb,
- modernizacja dróg : ul. Augustowska – 2, 2 km, ul. Leśna, Partyzantów, Wesola – 3,9 km,

- modernizacja systemów grzewczych : remont i modernizacja kotła WR-25 oraz budowa nowego układu nawęglania ze składowiskiem węgla i modernizacją składowiska żużla w ciepłowni C – 3 w Pionkach,
- termomodernizacja : Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5, Miejski Zakład Usług Komunalnych, Publiczne Przedszkole nr 2, liczba obiektów 3 szt.

2. DIAGNOZA AKTUALNEGO STANU ŚRODOWISKA

2.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE

2.1.1. Przepisy prawne

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska na mocy ustawy *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. 2008 z Nr 25, poz. 150 z późn. zm) dokonuje corocznej oceny poziomów substancji w powietrzu we wszystkich strefach województwa. Klasyfikacja stref jest dokonywana w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 marca 2008 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmowych poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów niektórych substancji* (Dz. U. Nr 47, poz. 281).

Klasyfikując strefy według kryterium ochrony zdrowia uwzględniono cały obszar województwa (4 strefy), natomiast według kryterium ochrony roślin pominięto strefy będące aglomeracją, miastem o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. mieszkańców, jak również mniejsze miasta znajdujące się w strefie zdefiniowanej, jako pozostały obszar województwa.

Klasyfikacji stref dokonuje się oddzielnie dla dwóch grup kryteriów ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, wydzielając strefy, dla których poziom:

- ✓ poziom substancji nie przekracza poziomów dopuszczalnych i docelowych – klasa **A**.
- ✓ stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne, lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji – klasa **B**
- ✓ stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku, gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe - klasa **C**

oraz dla ozonu

- **klasa D1** – stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

2.1.2. Pomiary zanieczyszczenia powietrza

Według zapisów ww. rozporządzenia w województwie mazowieckim klasyfikację dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, pyłu PM 2,5 i PM 10, tlenku węgla, benzenu oraz pyłu ołowiu, arsenu, niklu, kadmu i benzo(a)pirenu w pyłe PM 10 oraz ozonu wykonuje się w strefie mazowieckiej (PL, 1404) do której należy m.in. miasto Pionki.

Na terenie miasta Pionki nie ma punktów pomiaru zanieczyszczenia powietrza. Zlokalizowane najbliższe stanowisko pomiarowe na terenie strefy mazowieckiej znajduje się w Belsku Dużym w odległości 85 km na kierunku północno - zachodnim.

Tabela 16. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia według jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE

Nazwa strefy-mazowiecka	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy											
	SO ₂	NO ₂	PM 2,5	PM10	Pb	As	Cd	Ni	C ₆ H ₆	B/a/P	O ₃ *	CO
Rok 2011	A	A	C	C	A	A	A	A	A	C	A	A

Źródło: WIOS w Warszawie [2012] * wg poziomu docelowego

Ocena w strefie wymienionej w tabeli 1 dla pyłu, PM 2,5, PM10 i B/a/P wykazuje bardzo wysokie poziomy stężenie w województwie. Dla pozostałych zanieczyszczeń: dwutlenek siarki SO₂, tlenek węgla CO, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, kadm Cd, nikiel Ni, ozon O₃ standardy imisyjne na terenie analizowanej strefy były dotrzymane.

Analiza otrzymanych poziomów stężeń monitorowanych zanieczyszczeń w 2011 r. wskazuje na ścisłą zależność zmierzonych stężeń od warunków pogodowych.

Zima spowodowała wysoką emisję zanieczyszczeń, pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na wysoki poziom emisji tych zanieczyszczeń.

Tabela 17. Klasyfikacja strefy mazowieckiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin

Nazwa strefy – mazowiecka	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy		
	SO ₂	NO _x	O ₃
Rok 2011	A	A	A

Źródło: WIOŚ w Warszawie [2012]

2.1.3. Źródła zanieczyszczenia powietrza

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie Miasta Pionki są:

- procesy technologiczne i procesy energetycznego spalania paliw (na terenie miasta funkcjonują kotłownie komunalne),
- emisja komunikacyjna (ze względu na natężenie ruchu, pojazdy przemieszczające się drogami wojewódzkimi nr 691, 737, 787 oraz drogami powiatowymi i gminnymi, które są podstawowym źródłem zanieczyszczenia powietrza), stwarza zagrożenie dla środowiska w pobliżu dróg o znacznym natężeniu ruchu kołowego.
- emisja niska (indywidualne gospodarstwa domowe ogrzewane są poprzez własne kotłownie węglowe lub piece), duży wpływ na stan czystości powietrza ma ta emisja (benzo/a/piren, pył PM 2,5 i 10), która pochodzi z lokalnych kotłowni, palenisk indywidualnych. Lokalne systemy grzewcze i piece domowe praktycznie nie posiadają jakichkolwiek urządzeń ochrony powietrza. Wielkość emisji z tych źródeł jest trudna do oszacowania i wykazuje zmienność sezonową.

Tabela 18. Wykaz obiektów mogących pogorszyć stan środowiska na terenie miasta Pionki

Rodzaj obiektu	Ilość	Lokalizacja
Droga wojewódzka	3	nr drogi 691,737,787
Oczyszczalnia ścieków	1	Pionki
Linia kolejowa	1	Radom - Dęblin
Stacja paliw płynnych i gazowych	2	Pionki
Zakład opieki zdrowotnej	3	Pionki
Kotłownia	9	<ul style="list-style-type: none"> •Urząd Miasta w Pionkach •Publiczna Szkoła Podstawowa nr 2 w Pionkach •Publiczna Szkoła Podstawowa z Oddz. Integracyjnym i Sportowym nr 5 w Pionkach •Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pionkach •Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 im. Jędrzeja Śniadeckiego w Pionkach •Miejskie Przedszkole Nr 3 w Pionkach •przy ul. Guzala, kotłownia zasilana gazem ziemnym wysokometanowym, •przy ul. Zakładowej 7 na terenie byłego ZTS „Pronit”, zasilana miałem węgla kamiennego, Zakłady Produkcji Specjalnej Sp. z o.o., Pionki •FAM-SIMADEx Sp. z o.o., ul. Pionki

Źródło: UM Pionki

Ciepłownia Pionki zarządzana przez – Przedsiębiorstwo Wodno-Kanalizacyjno-Ciepłownicze Sp. z o.o w Pionkach jest objęta systemem handlu uprawnieniami do emisji [WPOŚ 2012].

2.1.4. Sieć gazowa

Miasto Pionki jest zgazyfikowane w 92,6 % [GUS 2011]. Do sieci gazowej są podłączone budynki mieszkalne i jeden użyteczności publicznej.

Liczba przyłączy do sieci gazowej wskazuje na 13 % udział miasta w ogólnej liczbie przyłączy do sieci gazowej na terenie powiatu w 2010 roku. Wg. stosunku sieci rozdzielczej na 100 km² powierzchni terenu miasta do długości sieci gazowej jest ponad 7 – krotnie wyższy w stosunku do wartości tego wskaźnika odnoszącego się do powiatu.

Tabela 19. Stopień zgazyfikowania powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku

Powiat/Gmina	Wskaźnik	
	100 km ² /długość sieci [km]	liczba przyłączy
Powiat	23,4	9045
Miasto Pionki	164,2	1192

Źródło: GUS

Tabela 20. Zestawienie porównawcze danych dot. ilości zużytego gazu do sieci gazowej i jej długości na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku

Powiat/Gmina	Ilość zużytego gazu [tys. m ³]	Długość sieci gazowej [m]
Powiat	4731,7	456563
Miasto Pionki	949,7	30209

Źródło: GUS

Ilość zużytego gazu na terenie miasta Pionki w 2010 roku stanowiła 20 % ogólnie zużytego na terenie powiatu. Natomiast długość sieci gazowej na terenie miasta stanowi 7 % udziału w skali całego powiatu.

Tabela 21. Zużycie gazu na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku w przeliczeniu na 1 – mieszkańca i korzystającego / odbiorcę

Powiat/Gmina	Zużycie gazu [m ³]	
	na 1 mieszkańca	na korzystającego / odbiorcę
Powiat	150,5	510,7
Miasto Pionki	158,9	483,5

Źródło: GUS

W 2010 roku na 1 mieszkańca miasta Pionki przypada zużycie gazu w ilości 158,9 m³, a na korzystającego / odbiorcę – 483,5 m³ [GUS 2011]. Pierwsze wskazuje na wyższe zużycie o 5 % przez statystycznego mieszkańca miasta w stosunku do ogólnego zużycia gazu na terenie powiatu radomskiego. Drugie wskazuje na niższe zużycie gazu przez korzystającego / odbiorcę na terenie miasta o 6 %.

2.1.5. Wnioski

Wyniki analizy poziomów zanieczyszczeń w powietrzu m.in. na terenie miasta Pionki przekraczają dopuszczalne normy. Głównym źródłem zanieczyszczenia antropogenicznego

atmosfery jest niska emisja pochodząca głównie z palenisk domowych w wymiarze sezonowym.

Strefa mazowiecka, do której należy gmina z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony zdrowia i ochrony roślin została zakwalifikowana do klasy A. Wyjątek stanowi klasyfikacja kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia dla pyłu zawieszanego PM 2,5, PM 10 oraz benzo(a)pirenu, wobec których teren miasta Pionki, przynależący ogólnie do strefy mazowieckiej zakwalifikowano do klasy C. Klasyfikacja poziomu ozonu na terenie strefy mazowieckiej wskazuje na nie spełnienie wymagań określonych dla dotrzymania poziomu celu długoterminowego, który ma zostać osiągnięty w 2020 r.

Wykorzystanie gazu do celów grzewczych, a także dalsza modernizacja dróg w mieście w przyszłości powinny przyczynić się do poprawy stanu atmosfery.

2.2. HAŁAS

2.2.1. Przepisy prawne

Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085 z póź. zm.), reguluje przepisy dotyczące klimatu akustycznego. Przepisy tych ustaw są wyrazem nowej, spójnej z ustawodawstwem Unii Europejskiej, polityki w zakresie ochrony środowiska. W odniesieniu do zagadnień akustycznych, wspomniane akty prawne dostosowują przepisy polskie do regulacji UE, w szczególności znajdującej podstawę prawną w regulacjach zawartych w Dyrektywie w sprawie oceny i zarządzania hałasem w środowisku (2002 / 49 / EC).

Hałas - dźwięk określany, jako szkodliwy, uciążliwy lub przeszkadzający w danych warunkach (zależy od fizycznych parametrów dźwięku, od nastawienia odbiorcy). Ocena stanu środowiska w wyniku emisji hałasu dokonywana jest przy pomocy równoważnego poziomu dźwięku wyrażonego w dB.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. Nr 120, poz. 826) określa:

DOPUSZCZALNE POZIOMY HAŁASU W ŚRODOWISKU

Tabela 22. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska	50	45	45	40

	b) Tereny szpitali poza miastem				
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	55	50	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	60	50	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	65	55	55	45

Objaśnienia:

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

²⁾ W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

³⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców pow. 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

2.2.2 Pomiary hałasu

Na terenie miasta Pionki przeprowadzono pomiary hałasu komunikacyjnego. Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego zawiera tabela 23.

Tabela 23. Monitoring hałasu komunikacyjnego na terenie miasta Pionki w 2007 roku

Miejscowość	Ulica	Pora dnia			Pora nocy		
		pojazdy					
		Laeq [dB]	osobowe [poj/h]	ciężarowe [poj/h]	Laeq [dB]	osobowe [poj/h]	ciężarowe [poj/h]
Pionki	ul. Leśna (dr. woj. 787)	60,9	502	19	59,7	194	3
	ul. Leśna (dr. woj. 787)	61,2	468	23	59,9	184	1

Źródło: Monitoring [2007]

Pomiary wykonano przy drodze wojewódzkiej nr 787. Równoważny poziom dźwięku dla pory dnia zawierał się od 60, 9 dB do 61, 2 dB, a dla pory nocy od 59, 7 dB do 59, 9 dB i przekraczał dopuszczalny.

2.2.3. Źródła hałasu

Podstawowe źródła hałasu na terenie miasta Pionki:

- źródła stacjonarne, zainstalowane na terenach jednostek organizacyjnych,

- indywidualne i publiczne źródła mobilne (samochody osobowe, ciężarowe, transport komunikacji zbiorowej),
- hałas szynowy (kolejowy)

Emitentami hałasu przemysłowego, na obszarze miasta są:

- kotłownie,
- zakłady produkcyjne i rzemieślnicze o zróżnicowanym profilu

Źródłami hałasu w działalności rolniczej są głównie: systemy wentylacyjne (czerpnie, wyrzutnie, suszarnie), sprężarki, pompy i transport.

2.2.4 Wnioski

Największym źródłem hałasu na obszarze miasta Pionki jest komunikacja drogowa, w szczególności na drodze wojewódzkiej. Z uwagi na zwiększającą się liczbę pojazdów mechanicznych natężenie hałasu będzie stopniowo wzrastać. Remont nawierzchni dróg, a także skierowanie ruchu tranzytowego pojazdów poza teren miasta powinien ograniczyć natężenie hałasu.

2.3. ZASOBY WODNE I GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

2.3.1. Wprowadzenie

Hydrografię miasta Pionki tworzą wody powierzchniowe, które występują w postaci obiektów liniowych i obszarowych. Obiekty liniowe są to cieki powierzchniowe, tzw. wody płynące, wody obszarowe natomiast to zbiorniki wodne. Miasto Pionki położone jest w zlewni rzeki: Zagożdżonki, będącej lewobrzeżnym dopływem Wisły.

2.3.2. Wody powierzchniowe

Ocenę, jakości wód powierzchniowych Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie prowadzi w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 sierpnia 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U.2008 Nr., 162 poz. 1008).

Na terenie miasta Pionki nie jest usytuowany punkt badania stanu, jakości wód powierzchniowych, dlatego ocenę jednolitych części wód województwa mazowieckiego, badanych w 2010 roku przez WIOŚ w Warszawie¹ oparto na badaniach przeprowadzonych w najbliższej położonym punkcie tj.:

- *Zagożdżonka bez Kanału Gniewoszowsko - Kozienickiego* w punkcie kontrolnym Świerże Górne (powiat kozienicki) na 0,10 km biegu rzeki poniżej terenu miasta Pionki, wody powierzchniowe charakteryzowała III klasa pod względem elementów biologicznych, natomiast pod względem elementów fizyko – chemicznych II klasa.

Ogólnie potencjał (umiarkowany) ekologiczny został zakwalifikowany do III klasy. Natomiast ocena badanych wód w jednolitych częściach pod względem elementów biologicznych odpowiadała III klasie, a pod względem elementów fizyko – chemicznych II klasie.

1

Monitoring rzek w 2010 roku WIOS.2011.

Ocenę jakości wód płynących będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych w woj. mazowieckim, w ppk. badanych w 2010 roku, wykonaną przez WIOŚ² zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody śródlądowe będące środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych (Dz.U. 2002 Nr 176, poz. 1455), oparto na badaniach przeprowadzonych ww. punkcie tj.:

- *Zagożdżonka bez Kanału Gniewoszowsko - Kozienickiego w punkcie kontrolnym Świerże Górne (powiat kozienicki)*, który charakteryzował stan, jakości pozaklasowy.

Na tej podstawie należy uznać, że największe zagrożenie powodują ścieki komunalne gromadzone w nieszczelnych jak i opróżnianych w sposób niekontrolowany szambach, a także odprowadzane bez oczyszczenia bezpośrednio do wód powierzchniowych szczególności poniżej miasta Pionki. Rozwiązanie tego problemu będzie możliwe po rozbudowie zbiorczych systemów kanalizacji oraz przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie zlewni analizowanej rzeki.

2.3.3. Wody podziemne

Ocenę jakości tych wód Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie prowadzi w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 sierpnia 2008 r. w sprawie kryteriów i oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2008. Nr., 143 poz. 896).

Wody podziemne rozumie się przez to wody występujące pod powierzchnią ziemi w wolnych przestrzeniach skał skorupy ziemskiej. W zależności od głębokości występowania użytkowych poziomów wodonośnych są mniej narażone na zanieczyszczenia niż wody powierzchniowe.

Na terenie miasta znajduje się punkt badania wód podziemnych nr 1132 (21°26'32", 51°28'29"). Wody podziemne (wgłębne) na terenie miasta charakteryzowała III klasa czystości [WIOŚ 2008]. Niniejsze wynika z zawartości żelaza w wodach podziemnych. Główny poziom wodonośny na terenie miasta to poziom górnokredowy.

Tabela 24. Eksploatacja ujęć wody w 2010 roku

L.P.	Ujęcie wód podziemnych	Głębokość [m]	Ilość pobranej wody [dam ³]
1.	„Januszno”	80	939
2.	„Leśna”	100	355

Źródło: UM Pionki

W 2010 roku z ujęć wody na terenie miasta pobrano łącznie 1294 dam³ wody. Najwięcej wody pobrano z ujęcia „Januszno” – 939 dam³.

2.3.4. Gospodarka wodno – ściekowa

2.3.4.1. Regulacje prawne gospodarki wodno - ściekowej

Gospodarka ściekowa regulowana jest ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2006 Nr 123, poz. 858 z późn. Zm.), rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006 roku w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. 2006 Nr 137, poz. 984) oraz rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie

² Monitoring rzek w 2010 roku WIOŚ.2011

komunalnych osadów ściekowych (Dz. U. 2010 Nr 137 poz.24). Zgodnie z art. 3 ustawy *Prawo ochrony środowiska*, ścieki (substancje ciekłe, wprowadzone bezpośrednio lub za pomocą urządzeń kanalizacyjnych do wód) zmieniają stan fizyczny, chemiczny lub biologiczny wód, działając niszcząco na świat roślinny lub zwierzęcy. Ścieki powstają w wyniku bytowania człowieka oraz prowadzonej przez niego działalności gospodarczej i rolniczej (ścieki bytowo – gospodarcze, ścieki przemysłowe, ścieki komunalne, wody opadowe, wody podgrzane).

2.3.4.2. Sieć wodociągowa

Miasto Pionki jest zwodociągowane w 99 % wg. danych z 2010 roku. Mieszkańcy są zaopatrywani w wodę ujmowaną w dwóch podstawowych ujęciach (Januszno, Leśna). Do sieci przyłączone są gospodarstwa domowe i obiekty użytku publicznego. Liczba przyłączy do sieci wodociągowej wskazuje na 5 % udział miasta w ogólnej liczbie przyłączy do sieci wodociągowej na terenie powiatu w 2010 roku. Wg. stosunku sieci rozdzielczej na 100 km² powierzchni terenu miasta do długości sieci wodociągowej jest ponad 5 – krotnie wyższy w stosunku do wartości tego wskaźnika odnoszącego się do powiatu.

Tabela 25. Stopień zwodociągowania powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku

Powiat/Gmina	Wskaźnik	
	100 km ² /długość sieci [km]	liczba przyłączy
Powiat	119,1	33057
Miasto Pionki	591,3	1800

Źródło: UM Pionki, GUS

Tabela 26. Zestawienie porównawcze danych dot. ilości pobranej wody z instalacji wodociągowej i jej długości na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku

Powiat/Gmina	Ilość pobranej wody [dam ³]	Długość sieci wodociągowej [km]
Powiat	4123,1	1822
Miasto Pionki	1294	107,10

Źródło: UM Pionki, GUS

Ilość pobranej wody do celów użytkowych na terenie miasta Pionki w 2010 roku stanowiła 31 % ogólnego jej zużycia na terenie powiatu. Natomiast długość sieci wodociągowej na terenie miasta stanowiła 6 % udziału w skali całego powiatu.

Tabela 27. Zużycie wody na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku w przeliczeniu na 1 – mieszkańca i korzystającego / odbiorcę

Powiat/Gmina	Zużycie wody [m ³]	
	na 1 mieszkańca	na korzystającego / odbiorcę
Powiat	27,9	34,3
Miasto Pionki	44,0	45,2

Źródło: GUS

W 2010 roku na 1 mieszkańca miasta Pionki przypada zużycie wody w ilości 44 m³, a na korzystającego / odbiorcę – 45,2 m³ [GUS 2011]. Pierwsze wskazuje na ponad 1,5 - krotne wyższe zużycie wody przez statystycznego mieszkańca miasta w stosunku do ogólnego

zużycia wody na terenie powiatu radomskiego. Drugie również wskazuje na wyższe ponad 1 – krotne zużycie wody przez korzystającego / odbiorcę na terenie miasta.

2.3.4.3. Sieć kanalizacyjna

Miasto Pionki jest skanalizowane w 96 % wg. danych z 2010 roku. Ścieki gospodarstw domowych i obiektów użyteczności publicznej na terenie miasta odprowadzane są na oczyszczalnię ścieków komunalnych w Pionkach. Liczba przyłączy do sieci kanalizacyjnej na terenie miasta wskazuje na ponad 6 - krotną przewagę w stosunku liczby przyłączy na terenie powiatu. Wg. stosunku sieci rozdzielczej przypadającej na 100 km² powierzchni terenu miasta do długości sieci kanalizacyjnej wskaźnik ten jest wyższy o 71 % w stosunku do wartości odnoszącej się do powiatu.

Tabela 28. Stopień skanalizowania powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku

Powiat/Gmina	Wskaźnik	
	100 km ² /długość sieci [km]	liczba przyłączy
Powiat	119,1	8014
Miasto Pionki	410,3	1233

Źródło: GUS, UM Pionki

Tabela 29. Zestawienie porównawcze danych dot. ilości ścieków odprowadzonych do kanalizacji sanitarnej i jej długości na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku

Powiat/Gmina	Ścieki odprowadzone [dam ³]	Długość sieci kanalizacyjnej [km]
Powiat	2007	420,1
Miasto Pionki	903	75,5

Źródło: GUS, UM Pionki

Ilość ścieków odprowadzonych na oczyszczalnię na terenie miasta Pionki w 2010 roku stanowiła 45 % ogólnie odprowadzonych na terenie powiatu. Natomiast długość sieci kanalizacyjnej na terenie miasta stanowi 18 % udziału w skali całego powiatu.

2.3.4.4. Systemy melioracyjne

Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie, Oddział w Radomiu Inspektorat w Kozienicach, ul. Kochanowskiego 27, 26 - 900 Kozienice, zajmuje się konserwacją urządzeń melioracyjnych na terenie miasta Pionki.

2.3.4.5. Główne źródła zanieczyszczeń

Znaczącym zagrożeniem dla stanu sanitarnego wód powierzchniowych na terenie miasta stała się nieuporządkowana gospodarka ściekowa oraz niewłaściwe stosowanie organicznych nawozów: gnojowicy i obornika, a także rolnicze wykorzystywanie ścieków bez zachowania wymogów ochrony środowiska.

Miasto Pionki charakteryzuje przewaga terenów płaskich i lekko falistych. Dla tak ukształtowanej powierzchni zgodnie z badaniami IMGW, Instytut Ekologii PAN oszacował wielkość spływu powierzchniowego:

- dla gruntów ornych 10 -15 kg N całk /ha rok i 0, 4 - 0, 7 kg P całk /ha rok,
- dla zielonych użytków rolnych 8 -10 kg N całk /ha rok i 0, 3 - 0, 5 kg P całk /ha rok,

- dla lasów 5-6 kg N całk /ha rok i 0, 1-0, 2 kg P całk /ha rok.

2.3.5. Wnioski

Dotychczasowy poziom skanalizowania terenu miasta, wskazuje znaczący dostęp gospodarstw domowych do wspomnianego systemu kanalizacji sanitarnej. Za wskazane należy uznać, budowę kanalizacji opadowej dla oddzielnego ujmowania i odprowadzania ścieków opadowych.

2.4. ODPADY

2.4.1. Przepisy prawne

Obowiązek planowania gospodarki odpadami został sformułowany w uchwalonej przez Sejm RP ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185 poz. 1243 z późn. zm.). Powszechna zasada gospodarowania odpadami (Rozdział 2 art. 5 Ustawy o odpadach) brzmi, „Kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstawanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić tak, aby:

- zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na środowisko przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użytkowania,
- zapewniać zgodny z zasadami ochrony środowiska odzysk, jeżeli nie udało się zapobiec ich powstaniu,
- zapewniać zgodne z zasadami ochrony środowiska unieszkodliwienie odpadów, których powstaniu nie udało się zapobiec lub których nie udało się poddać odzyskowi”.

Zgodnie z Dyrektywą 91/156 EEC od roku 2002 w krajach Unii Europejskiej zabronione będzie składowanie odpadów bez wcześniejszego ich przetworzenia. Podstawowymi kierunkami działań będzie zmniejszanie ilości odpadów do wywiezienia poprzez selektywną zbiórkę i zagospodarowanie odpadów oraz stworzenie nowoczesnych zakładów wykorzystujących i unieszkodliwiających odpady. Wizja unijnych składowisk przewiduje deponowanie odpadów wyłącznie przetworzonych, tzn. takich, w których zawartość frakcji organicznych nie przekracza 5%, a wartość opałowa nie jest wyższa niż 6000 kJ/kg. Odpady organiczne powinny być w całości kompostowane.

Rozwiązania dotyczące gospodarki odpadami zostały przyjęte Uchwałą Rady Miasta Nr LIII / 267 /2008 z dnia 04.09.2008 r zmieniającą uchwałę Nr XLIII/209/2008 Rady Miasta Pionki z dnia 26 marca 2008r w sprawie uchwalenia regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Pionki.

2.4.2. Odpady komunalne

Odpady z terenu miasta Pionki są odbierane przede wszystkim przez Miejski Zakład Usług Komunalnych - Pionki, ul. ul. Leśna 5, 26-670 Pionki i poddawane procesowi odzysku oraz unieszkodliwiania poza terenem miasta.

Niesegregowane odpady komunalne (frakcja mokra) na terenie miasta Pionki w gospodarstwach domowych są gromadzone w pojemnikach i kontenerach o poj. 110 - 1100 dm³ w przypadku zabudowy niskiej. Natomiast w kontenerach o poj. 1,1 m³ oraz typu KP - 7 są gromadzone wytwarzane w zabudowie wysokiej.

Odpady wytwarzane w obiektach infrastruktury i przez podmioty prowadzące działalność są gromadzone w kontenerach z tworzywa sztucznego o poj. 1100 dm³, a także za pośrednictwem kontenerów typu KP-7 ustawionych w sąsiedztwie cmentarzy. Odbiór odpadów komunalnych z terenu obiektów infrastruktury i prowadzących działalność jest głównie realizowany przez Miejski Zakład Usług Komunalnych - Pionki, ul. ul. Leśna 5, 26-670 Pionki.

Zmieszane odpady komunalne odbierane na terenie miasta bez przeładunku są transportowane do P.P.H.U. Radkom Sp. z o.o. w Radomiu ul. Witosa 76, 26 – 600 Radom w celu poddania ich odzyskowi i unieszkodliwianiu.

Tabela 30. Zestawienie ilości zebranych odpadów komunalnych na terenie miasta Pionki w latach 2007 – 2010

Miasto Pionki	Masa odpadów [Mg]			
	2007	2008	2009	2010
Razem	4587,05	4902,49	4767,8	4489,89

Źródło: UG Pionki

Na terenie miasta Pionki największą ilość odpadów komunalnych odebrano w 2008 roku – 4902,49 Mg, natomiast najmniej – 4489,89 Mg w 2010 roku, co wykazuje ogólnie spadek o 97,16 Mg. Średnia ilość odpadów zebranych na tym terenie wyniosła ok. 4687 Mg/rok.

Zbiórka odpadów gromadzonych w sposób selektywny na terenie miasta Pionki jest realizowana przede wszystkim przez Miejski Zakład Usług Komunalnych - Pionki, ul. Leśna 5, 26-670 Pionki. Do gromadzenia odpadów wytwarzanych w zabudowie niskiej, w sposób selektywny (frakcja sucha) wykorzystywane są worki z tworzywa sztucznego poj. 110 dm³. W zabudowie wysokiej selektywna zbiórka odbywa się za pośrednictwem kontenerów o poj. 1,1 m³.

W obiektach infrastruktury odpady zbierane selektywnie gromadzone są w kontenerach z tworzywa sztucznego o poj. 1100 m³ (szt.3).

Zbierane selektywnie odpady komunalne na terenie miasta przez Miejski Zakład Usług Komunalnych - Pionki, ul. ul. Leśna 5, 26-670 Pionki podlegają odzyskowi poza terenem miasta tj. w instalacji P.P.H.U. Radkom Sp. z o.o. ul. Witosa 76, 26 – 600 Radom.

Zgodnie z obowiązującym Regulaminem utrzymania czystości i porządku odpady komunalne gromadzone w sposób nieselektywny na terenie miasta Pionki są odbierane nie rzadziej niż dwa razy w tygodniu, a selektywnie nie rzadziej niż raz na miesiąc, w tym odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny raz na miesiąc w pierwszy wtorek miesiąca

Łączna ilość wysegregowanych odpadów komunalnych na terenie miasta w 2010 roku wyniosła 96,74 Mg.

Na terenie dawnego zakładu produkcyjnego branży chemiczno-zbrojeniowej ZTS „Pronit” znajduje się zamknięte w 2002 roku składowisko odpadów poprzemysłowych. Składowisko zlokalizowane jest w południowo-zachodniej części miasta, na działce gruntowej nr ewidencyjny 1464/155. Teren składowiska wynosi 17 500 m² i dzieli się na dwie części: północną o powierzchni 7200 m² i część południową o powierzchni 10 300 m². Część ta została zagęszczona i pokryta warstwą ziemi [GPOS 2006].

Aktualnie wg UM Pionki odpady na składowisku znajdują się we władaniu syndyka masy upadłości Zakładów Tworzyw Sztucznych „Pronit”.

2.4.3. Odpady niebezpieczne wytworzone w sektorze komunalnym

Na terenie miasta zgodnie z danymi WPGO [2007] wśród odpadów niebezpiecznych wytworzonych w sektorze komunalnym dominują głównie: zużyte baterie i akumulatory ołowiowe, lampy fluorescencyjne, przepracowane oleje, przeterminowane leki, termometry rtęciowe i chemikalia. W aptekach na terenie miasta prowadzona jest zbiórka przeterminowanych leków, a w placówkach oświatowych zużyte baterie i akumulatorki.

Ograniczona zbiórka odpadów w wymienionym rodzaju sprzyja najczęściej umieszczaniu ich przez mieszkańców w urządzeniach na odpady komunalne, skąd są wywożone na składowisko odpadów komunalnych. Raz na m-c jest przeprowadzana zbiórka odpadów wielkogabarytowych i elektrycznych AGD.

2.4.4. Wnioski

Odpady komunalne są odbierane przez podmioty uprawnione i poddane odzyskowi i unieszkodliwianiu poza terenem miasta.

Odpady komunalne z terenu miasta są wywożone do Regionalnego Zakładu Gospodarki Odpadami znajdującego w Obszarze Radomskim tj. do instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych (ZUOK oraz składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne) zarządzane przez PPUH „RADKOM” w Radomiu ul. Witosa 76 i innych instalacji.

Odpady inne niż niebezpieczne i obojętne wytwarzane na terenie miasta w oczyszczalni ścieków komunalnych wg. UM Pionki są wykorzystywane w rolnictwie.

Miasto Pionki zawarło porozumienie z Gminą Miasta Radomia w dniu 26.06.2008 roku w przedmiocie odzysku i unieszkodliwiania odpadów wytwarzanych na jej terenie, w instalacji P.P.H.U. Radkom Sp. z o.o. w Radomiu ul. Witosa 76.

2.5. GLEBY

2.5.1. Wprowadzenie

Na stan gleb ma wpływ wiele czynników zewnętrznych, m.in.: procesy erozyjne, emisja gazów i pyłów, oraz prowadzona gospodarka rolna (nawożenie, stosowanie środków ochrony roślin). Niebagatelne znaczenie ma również świadomość ekologiczna użytkowników gruntów.

Tabela 31. Użytkowanie gruntów na terenie miasta Pionki

Rodzaj użytków	Powierzchnia [ha]	Udział [%]
Użytki rolne	243	13
w tym grunty orne	167,09	68,8
łąki trwałe	50	20,6
pastwiska	10	4,1
sady	3	1,2
grunty rolne zabudowane	12	4,9
grunty pod rowami	1	0,4
Lasy	834	45
Grunty zadrz. i zakrz	52	3
Grunty zabudowane i zurbanizowane	674	37
Grunty pod wodami	20	1
Tereny inne i nieużytki	17	1

Źródło: UG Pionki

W powyższym zestawieniu użytkowania gruntów największy udział przypada na lasy (45 %). Znaczący udział 37 % w ogólnym użytkowaniu przypada na grunty zabudowane i zurbanizowane. W przypadku użytków rolnych stanowią one niższy udział bo 13 %. Najmniejszy udział po 1 % przypada na grunty pod wodami oraz tereny inne i nieużytki.

2.5.2. Typy gleb

Gleby na terenie miasta przeważnie płowe lub brunatne kwaśne wytworzyły siedliska żyzne lub średnio żyzne. W dolinie rzeki to czarne ziemie murszowe, natomiast na wysokim tarasie wykształciły się gleby brunatne właściwe z piasków świeżych.

2.5.3. Odczyn gleb

Na obszarze powiatu radomskiego jak i miasta Pionki dominują gleby o odczynie bardzo kwaśnym i kwaśnym pH od 4, 5 do pH 5, 5, których udział jest znaczący i waha się w granicach 61 – 80 %. Spowodowane jest to stanem naturalnym. Odporność gleb na degradację waha się od średniej do bardzo małej. Uwarunkowane jest to rodzajem skały macierzystej.

Zakwaszenie gleb wpływa nie tylko na zmniejszenie plonów, lecz także sprzyja przyswajaniu przez rośliny metali ciężkich, co wymusza zwiększenie nakładów na zabiegi agrotechniczne gleb - wapniowanie i nawożenie. Udział gleb wymagających wapniowania waha się w granicach 41 – 60 %, bowiem zabieg ten ogranicza niepożądane skutki nadmiernego zakwaszenia gleb. Ma ono na celu poprawę odczynu oraz wpływa korzystnie na większość właściwości fizycznych, chemicznych i biologicznych gleb [Raport 2007].

2.5.4. Monitoring gleb

Badania właściwości agrochemicznych gleb w Polsce prowadzi Krajowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Wesolej. Wraz z 17 Okręgowymi Stacjami obejmuje swoim zasięgiem obszar całego kraju. Obszarem powiatu przysuskiego zajmuje się Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Kielcach. Do zadań Stacji należy między innymi:

- wykonywanie analiza gleb, roślin, płodów rolnych i leśnych;
- doradztwo w sprawach nawożenia;
- wykonywanie badań, jakości nawozów;
- wykonywanie ekspertyz i wydawanie opinii dotyczących zasobności gleb, składu chemicznego roślin i nawozów oraz prawidłowego stosowania nawozów;
- prowadzenie działalności szkoleniowej w powyższym zakresie.

2.5.5. Wnioski

Gleby miasta Pionki wymagają odpowiednich zabiegów agrotechnicznych, w tym odpowiednich dawek nawożenia dla prawidłowego wzrostu roślin uprawnych oraz utrzymania na odpowiednim poziomie zasobności gleby. Konieczne jest, zatem nawożenie, wapniowanie ze względu na ich kwaśny odczyn.

2.6. SUROWCE MINERALNE

2.6.1. Wprowadzenie

Kopaliniami występującymi na terenie województwa mazowieckiego są głównie czwartorzędowe utwory okruchowe oraz trzeciorzędowe i czwartorzędowe surowce ilaste. Związane jest to czwartorzędowymi formami działalności lodowców bądź akumulacyjnej działalności rzecznej i procesów eolicznych.

2.6.2. Występowanie kopalin

Wśród surowców mineralnych zlokalizowanych na obszarze miasta można wyróżnić: złoża torfu (w dolinie Zagożdżonki) oraz piasku. Złoża torfu to torfowiska niskie – nazwane Pionki - Dłużanka, ciągną się wzdłuż doliny rzeki Zagożdżonki, aż do wschodniej granicy gminy Pionki. Brak jest możliwości wydobywania surowców na skalę przemysłową [Plan 2005].

2.7. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE

Przez teren miasta Pionki przebiegają:

- linie średniego napięcia
- linie niskiego napięcia doprowadzające energię do wszystkich obiektów i odbiorców na terenie miasta
- linie zasilania
- stacje transformatorowe SN/n.n.
- urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach opieki zdrowotnej.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku. Na podstawie, których między innymi ma prowadzić rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku

Na terenie miasta Pionki zlokalizowane są punktowe źródła promieniowania elektromagnetycznego – na terenie, ZTS „Pronit” (komin ciepłowni), ZTB Krzysztof Wach przy ul. Wspornej oraz na terenie Zakładu Pracy Inwalidów Niewidomych przy ul. Leśnej. Stacje Linii Radiowej Telefonii MNI są na terenie nieruchomości przy ul. Garszwo 57 i na kominie przy ul. Zakładowej 7.

W ramach monitoringu Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie, prowadził okresowe badania kontrolne poziomów pól promieniowania elektromagnetycznego w środowisku na terenie miasta Pionki.

Tabela 32. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Wielkość fizyczna Zakres częstotliwości promieniowania		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Lp.	1	2	3	4
1	0 Hz	10 kV/m	2500 A/m	-
2	od 0 Hz do 0, 5 HZ	-	2500 A/m	-
3	od 0, 5 Hz do 50 HZ	10 kV/m	60 A/m	-
4	od 0,05 Hz Hz do 1 kHz	-	3/f A/m	-
5	od 0,001 MHz do 3 MHz	20 V/m	3 A/m	-
6	od 3 MHz do 300 MHz	7 V/m	-	-

7	od 300 MHz do 300 GHz	7 V/m	0,1 W/m ²
---	-----------------------	-------	----------------------

Źródło: WIOŚ [2010]

Tabela 33. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności

Wielkość fizyczna		Składowa elektryczna	Składowa magnetyczna	Gęstość mocy
Zakres częstotliwości promieniowania				
Lp.	1	2	3	4
1	50 Hz	1 kV/m	60 A/m	-

Źródło: WIOŚ [2010]

Tabela 34. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie miasta Pionki w 2009 roku

Lokalizacja	Współrzędne geograficzne		Data pomiaru	Czas pomiaru	Natężenie składowej elektrycznej pola w [V/m]	
	E	N			(0,1÷1000)w [MHz]	(1÷40000)w [MHz]
Pionki, parking przy dworcu PKP Pionki Zach. - 5.14.21.25.08.2	21,4413	51,47158	2009.08.10	10:45 ÷ 13:00	0,23	<0,8

Źródło: WIOŚ [2010]

Analiza wyników pomiarów wykazała, że występujące w środowisku poziomy pól elektromagnetycznych są mniejsze od poziomów dopuszczalnych (dopuszczalny poziom w zależności od częstotliwości zawiera się w przedziale od 7 V/m do 20 V/m) [WIOŚ 2010].

Głównym operatorem sieci telefonicznej na terenie miasta Pionki jest TP S.A. Ponadto działa telefonia radiowa MNI Telecom S.A. i in. Liczba abonentów sieci telefonicznej na obszarze miasta wynosi ogółem 5 097, liczba abonentów Internetu szerokopasmowego wynosi ogółem 479 [UKE 2011].

2.8. LASY I OCHRONA PRZYRODY

2.8.1. Wprowadzenie

Podstawowym aktem prawnym regulującym tą dziedzinę jest *ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku* (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.) . Zgodnie z art. 2 ust.1 ww. ustawy ochrona przyrody polega na: „zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia
- siedlisk przyrodniczych
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt
- krajobrazu

- zieleni w miastach i wsiach
- zadrzewień”

2.8.2. Lasy

Podstawowym przepisem prawnym regulującym zagadnienia gospodarki leśnej jest ustawa z dnia 28 września 1991r. *o lasach* (Dz. U. z 2005 r. Nr 45 poz. 435 z późn. zm.).

Lasy na terenie miasta Pionki zajmują 829,1 ha tj. 43,30 % ogólnej powierzchni terenu, która jest znacznie niższa od lesistości powiatu (26,40 %) i województwa (22, 70 %) [GUS 2011]. W strukturze własnościowej przeważają grunty leśne publiczne (99,76 %), a w mniejszości pozostają lasy prywatne (0,24 %).

Obszar Miasta położony jest w VI Krainie Małopolskiej, 3 Dzielnicy - Radomsko - Iłżeckiej, mezoregionie Równiny Radomsko - Kozienickiej (wg T. Trampler). Ponadto obszar terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa Zwoleń położony jest również częściowo w granicach IV Krainy przyrodniczo - leśnej, 3 Dzielnicy Równiny Warszawsko - Kutnowskiej oraz w VI Krainie 4 Dzielnicy Wyżyny Zachodniolubelskiej.

Z kompleksu leśnego, w większości państwowego, wyodrębniono Puszcę Kozienicką, w znacznej części leżącą w granicach miasta. Z nią związane są tereny objęte ochroną prawną tj. Kozienicki Park Krajobrazowy wraz z otuliną i rezerwaty przyrody.

Na obszarze leśnym miasta wyróżnione są lasy szczególnie chronione, tzw. lasy ochronne:

1. Lasy wodochronne skupione głównie w strefach źródliskowych oraz w dolinach rzek.
2. Lasy nasienne występujące w północnej części miasta odznaczające się najwyższą wartością hodowlaną.
3. Lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody, przeważnie objęte ochroną rezerwatową oraz lasy stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej.

Powierzchnia lasów ochronnych na terenie miasta wynosi 161,1 ha [GUS 2011].

Lasy w obrębie Pionek podlegają ochronie na podstawie przynależności do Kozienickiego Parku Krajobrazowego i ze względu na położenie w granicach administracyjnych miasta.

Teren Kozienickiego Parku Krajobrazowego w Pionkach obejmuje obszar lasów w północnej części miasta.

Lasy prywatne spełniają głównie funkcje gospodarcze oraz mają znaczenie siedliskowe adekwatne do ich kondycji i kompleksowej powierzchni, poprzez wpływ korzystny na klimat lokalny, warunki glebowe, stosunki wodne i równowagę biologiczną w środowisku przyrodniczym. Lasy stanowią szczególny element środowiska przyrodniczego. Spełniają one wielorakie funkcje: środowiskotwórcze, krajobrazowe, społeczne, przyczyniają się do zachowania równowagi ekologicznej na obszarze miasta.

Dla lasów ogólnymi zagrożeniami są pożary, kradzieże drewna, zaśmiecanie ich w pobliżu terenów mieszkaniowych i dróg. Niewystarczająca jest także ilość i jakość infrastruktury turystycznej i komunalnej w sąsiedztwie lasów.

Zagadnienia związane z gospodarką leśną są bardzo ważne, gdyż zwiększanie powierzchni leśnej prowadzi do:

- poprawy bilansu wodnego danego obszaru,
- przeciwdziałania erozji wodnej i wietrznej gleby, zwiększania bioróżnorodności terenów rolnych,
- tworzenia korytarzy ekologicznych.

Lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa to przede wszystkim lasy prywatne, o których mowa wyżej. Zagrożenie dla nich stwarza rozdrobnienie kompleksów leśnych, które miejscami powoduje przerwanie ciągłości naturalnych ekosystemów i ograniczenie liczby nisz ekologicznych, stanowiących ostoje dziko żyjącej fauny.

Lasy państwowe są podporządkowane Nadleśnictwu Zwoleń, a lasy prywatne Starostwu Powiatowemu w Radomiu.

2.8.3. Kozienicki Park Krajobrazowy im. Profesora Ryszarda Zaręby wraz z otuliną

Utworzony w 1983 r. dla ochrony bogactwa Puszczy Kozienickiej. Siedziba statutowa Parku mieści się w Pionkach. Miasto Pionki jest zlokalizowane wewnątrz otuliny, lecz teren miasta na południe od torów kolejowych jest w całości wyłączony z granic Parku i z otuliny.

Północna część Pionek należy w części do otuliny, gdzie granicę stanowią ulice Partyzantów. Leśna, granica lasu oraz tory kolejowe a pozostały obszar miasta to teren Parku Krajobrazowego. Powierzchnia Parku na terenie miasta wynosi 607,07 ha a powierzchnia otuliny – 300 ha. Obszar otuliny charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi, zróżnicowaną rzeźbą terenów, przepływającą tam m.in. rzeki Zagożdżonką wraz z dopływami, którym towarzyszą rozległe przestrzenie łąk, rozproszone zadrzewienia i zakrzaczenia. Teren ten jest jedynym parkiem krajobrazowym w subregionie radomskim.

Przyroda Kozienickiego Parku Krajobrazowego odznacza się bogactwem i różnorodnością. Obfitość występujących tu gatunków flory i fauny - w tym chronionej i rzadkiej, ciekawe formy przyrody nieożywionej, liczne źródła, cieki i oczka wodne związane ze znacznym udziałem siedlisk żyznych, wilgotnych i bagiennych w powiązaniu z zaznaczającym się tu dość specyficznym zróżnicowaniem form rzeźby terenu stanowią o szczególnej cennieści tego wielkoobszarowego terenu chronionego, ujętego ponadto w znaczącym stopniu w oddzielne formy ochrony prawnej.

Obszar ten obejmuje naturalne lasy Puszczy Kozienickiej. Lasy te są lasami mieszanymi - dominuje sosna zwyczajna, dęby, brzozy, jodły i grabie. Nad brzegiem zalewu rośnie największy w puszczy jawor.

Na znacznych powierzchniach tego terenu występują połacie młodych drzew o zróżnicowanym składzie i wieku (samosiewy) z dominującym dębem i jodłą oraz domieszką głównie sosny, brzozy, klonu jawora, świerka. Bogata jest tu też warstwa podszytowa utworzona w przewadze przez grab, dąb, leszczynę, świerk, trzmielinę, kruszynę i kalinę. Taki układ drzewostanów gwarantuje zachowanie naturalnego charakteru lasu w przyszłości.

Stwierdzono tu występowanie 297 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, 233 porostów i 94 mszaków oraz 630 gatunków roślin naczyniowych należących do 84 rodzin i 294 rodzajów. Wśród nich jest 67 gatunków chronionych, a 6 wpisanych jest do „Polskiej czerwonej księgi roślin”. Z występujących na terenie Parku ponad 218 gatunków ptaków (m.in. orlik krzykliwy, bocian czarny, żuraw i kraska) do „Polskiej czerwonej księgi zwierząt” wpisanych jest 10 gatunków. Ssaki reprezentowane są przez 54 gatunków – w tym 29 chronionych. Na szczególną uwagę zasługują tu nietoperze.

2.8.4 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 - Ostoja Kozienicka (kod obszaru PLB140013)

Ostoja Kozienicka obejmuje obszar całego miasta Pionki o powierzchni 1 839, 5 ha,³ (co stanowi ok. 100 % powierzchni) i znajduje się na terenie bogatym w liczne elementy rzeźby pochodzenia fluwioglacjalnego: szeregiem tarasów denudacyjnych opadających stopniowo ku dolinie Wisły, poprzedzielanych licznymi wałami wydmowymi, pomiędzy którymi znajdują się niecki, zwykle silnie zabagnione. Wcześniej utrzymywały się tu drzewostany z klonem, jesionem, lipą, dębem i bukiem. Obecnie dominuje sosna oraz w dużo mniejszym stopniu jodła.

Występuje, co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 3 gatunki z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Wykazano z tego terenu ponad 200 gatunków ptaków, w tym 147 lęgowych. W okresie lęgowym obszar zasiedla, co najmniej 1% populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bączek (PCK), bocian czarny, kraska (PCK), lelek; stosunkowo wysoką liczebność osiągają: bąk (PCK), bocian biały, rybitwa czarna.

Spośród królujących tu roślin spotkać można liczne rzadkie i chronione gatunki naczyniowych, m.in. czosnek niedźwiedzi (*Allium ursinum*), widłaki (*Lycopodium sp.*), wiele gatunków storczyków, przebiśniega (*Galanthus nivalis*), pełnika europejskiego (*Trollius europaeus*), lilię złotogłów (*Lilium martagon*), zimozioła północnego (*Linnea borealis*) i inne.

2.8.5. Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk - Puszcza Kozienicka (kod obszaru PLH 140035)

Obszar ten obejmuje północną, wschodnią i południową część miasta o powierzchni 55,02 ha, (co stanowi 3 %).

Jest to jeden z najcenniejszych pod względem przyrodniczym kompleksów puszczańskich w Polsce. O jego randze świadczy przede wszystkim - wysoka różnorodność biologiczna mierzona na wszystkich poziomach: genetycznym, gatunkowym i ekosystemowym. Występuje tu szereg siedlisk przyrodniczych oraz gatunków chronionych i zagrożonych wymarciem w skali kraju i kontynentu.

Doliny puszczańskich rzek (m.in. Zagożdżonki), strumieni i okresowych, bezimiennych cieków porastają łągi olszowo-jesionowe. Występujące w Puszczy Kozienickiej bory sosnowe reprezentują pełną skalę zmienności uzależnioną przede wszystkim od stopnia wilgotności podłoża. Skrajnie różne ekologicznie siedliska zajmują małe powierzchniowo: sosnowy bór chrobotkowi oraz sosnowy bór bagienny.

Roślinność nieleśna Puszczy Kozienickiej, pomimo, że zajmuje niewielką powierzchnię jest różnorodna i prezentuje bardzo odmienne względem siebie grupy ekologiczne.

Spośród zbiorowisk trawiastych do najcenniejszych należą ekstensywnie użytkowane łąki świeże: rajgrasowe zróżnicowane pod względem wilgotności i żyzności podłoża na kilka podzespołów.

Na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono 59 gatunków ssaków. Puszczańskie rzeki zasiedlają stabilne populacje bobra i wydry. Okresowo pojawiają się tutaj migrujące wilki. Stwierdzono tu 16 spośród 17 gatunków nietoperzy występujących w Polsce niżowej. Spośród 18 krajowych gatunków płazów na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono 13 gatunków. Świat bezkręgowców Puszczy Kozienickiej jest niezwykle bogaty. Ponadto bardzo bogata w Puszczy Kozienickiej jest fauna chrząszczy z rodziny bogatkowatych.

³ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz.U. Nr 25 poz. 133)

O randze Puszczy Kozienickiej w zachowaniu krajowej flory naczyniowej świadczy obecność sześciu gatunków wymienionych w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin: buławnika czerwonego *Cephalanthera rubra*, kostrzewy ametystowej *Festuca amethystina*, sasanki otwartej *Pulsatilla patens*, widlicza cyprysowatego *Diphasiastrum tristachyum* oraz turzyc - bagiennej *Carex limosa* i strunowej *C. chordorrhiza*. Na terenie Puszczy Kozienickiej stwierdzono dotychczas występowanie 295 gatunków grzybów wielkoowocnikowych, w tym trzy gatunki podlegające ochronie ścisłej: sromotnika bezwstydnego (smrodliwy) *Phallus impudicus*.

2.8.6. Rezerwat przyrody Pionki

Na obszarze Parku Krajobrazowego znajduje się m. in. rezerwat „Pionki” – jest to rezerwat leśny, częściowy o powierzchni 81,60 ha.

Utworzony został w 1982 r. w nadleśnictwie Kozienice, obręb Pionki przy północnych granicach miasta Pionki, dla zachowania w stanie naturalnym drzewostanów grabowo sosnowo – jodłowo - dębowych, w których jodła ma dużą siłę lasotwórczą. Naturalnego pochodzenia jedliny są unikalne tak w skali całego kraju, jaki w Puszczy Kozienickiej. Rezerwat zajmuje lekko pofałdowany skraj pradoliny rzeki Zagożdżonki z utworami gliniastymi moreny i niewielkimi wydmiami. Występują tu także torfowiska niskie i wysokie.

Na siedliskach lasu mieszanego i świeżego rosną drzewostany mieszane w wieku 100 – 200 lat. Jeszcze przed 20 laty gatunkiem panującym była w nich jodła z domieszką dębu i sosny. Na skutek opanowania przez jemiołę i silne wypadanie (zamierania pojedynczych drzew) dużo suchych jodeł zostało wyciętych. Obecnie panującym gatunkiem jest dąb szypułkowy i bezszypułkowy. Wiele jest drzew okazałych, posiadających wymiary pomników przyrody [GPOS 2006].

2.8.7. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno - pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów, a w szczególności sędziwe i okazałe rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie.

W stosunku do pomników przyrody mogą być wprowadzone następujące zakazy np.:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
- zaśmiecania terenu wokół obiektu.

Na terenie miasta Pionki znajduje się 1 pomnik przyrody:

Tabela 35. Wykaz danych pomnika przyrody na terenie miasta Pionki

Miejscowość	Bliższa lokalizacja	Obiekt poddany ochronie	Nazwa gatunkowa polska	Nazwa gatunkowa łacińska	Obwód [cm]	Wysokość [m]
Pionki	ul. Fabryczna od południowego – zachodu, dz.ewid. nr 66/2	grupa drzew	dąb szypułkowy szt.7	<i>Quercus robur</i>	260 -370	17 - 24

Źródło: UM Pionki

2.8.8. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowiskowych, jak

naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, kamienie, itp.

Na terenie Pionek są trzy takie miejsca⁴ o powierzchni całkowitej 5,15 ha i są to:

- bagno nad strumieniem Żurawik o powierzchni 1,27 ha,
- bagno z pojedynczymi olszami o powierzchni 2,59 ha,
- bagno (przy Zagożdżonce) o powierzchni 1,29 ha.

2.8.9. Zieleń urządzona

Zieleń urządzona to przede wszystkim obiekty przyrodnicze o formach naturalnych, półnaturalnych i przetworzonych oraz rozmaite założenia ogrodowe istniejące samoistnie lub towarzyszące budowlom. Tereny zieleni urządzonej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne – wpływają na złagodzenie lub eliminację uciążliwości życia w miastach, kształtowanie układów urbanistycznych, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter miastu.

Tereny zieleni urządzonej w Pionkach towarzyszą drogom, kolei oraz zespołom zabudowy mieszkaniowo-usługowej. W zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej utrzymaniem zieleni zajmują się właściciele tych terenów: Gmina Miasta Pionki, Pionkowska Spółdzielnia Mieszkaniowa, Spółdzielnia Mieszkaniowa „Wspólny Dom”, wspólnoty mieszkaniowe.

Ponadto na terenie miasta poza w/w terenami zieleni miejskiej są: pracownicze ogródki, działkowe, parki, zieleńce, zieleń uliczna, 1 cmentarz i in. o sumarycznej powierzchni wg. UM Pionki 51,2 ha.

2.8.10. Wnioski

Środowisko przyrodnicze na terenie miasta jest chronione przepisami ogólnymi i prawem miejscowym. Realizacja strategicznych planów Miasta musi uwzględniać uwarunkowania środowiskowe. Do szczególnie chronionych terenów miasta Pionki należy Kozienicki Park Krajobrazowy, w tym Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 - Ostoja Kozienicka (kod obszaru PLB140013), Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk - Puszcza Kozienicka (kod obszaru PLH 14035) oraz ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, a także pełnionej funkcji korytarzy ekologicznych. Nadto lasy występujące na terenie miasta zostały zaliczone do ochronnych. Powyższe wskazuje na ograniczone możliwości realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie miasta.

2.9. NADZWYCZAJNE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Zagrożenia dla środowiska naturalnego mogą stanowić również awarie lub katastrofy. Potencjalne zagrożenie na terenie miasta Pionki stwarzają:

- transport drogami wojewódzkimi (w tym materiałów niebezpiecznych),
- transport kolejną (w tym materiałów niebezpiecznych)
- okresowe i miejscowe zanieczyszczenie wód rzeki i zbiornika wodnego,
- stacje paliw płynnych i gazowych
- zakłady (ZDR).

Najbardziej realne zagrożenie dla środowiska stwarzają awarie w transporcie drogowym (drogi wojewódzkie nr 691, 737, 787) i możliwość wystąpienia zdarzeń drogowych

⁴ Rozporządzenie nr 72 Wojewody Mazowieckiego z dnia 8 lipca 2005 w sprawie użytków ekologicznych

skutkujących wyciekami substancji toksycznych i niebezpiecznych o właściwościach palnych i wybuchowych np.: przewóz kwasu chloru, etyliny, oleju opałowego itp. Na terenie miasta znajdują się także stacje paliw płynnych i gazowych, które również stwarzają nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska.

Na terenie miasta znajdują się dwa zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR). Do nich zaliczane są : Zakład Produkcji Specjalnej Sp. z o.o. Pionki ul. Zakładowa 7 i Soundal Manufacturing Sp. z o.o. Pionki ul. Wspólna 21⁵.

W Starostwie Powiatowym w Radomiu funkcjonuje Powiatowy Zespół Reagowania Kryzysowego, w zakresie jego obowiązków jest monitorowanie potencjalnych zagrożeń, przeciwdziałanie im oraz koordynacja działań m.in. na terenie miasta Pionki.

Ponadto w razie awarii przemysłowej Wojewoda przez podległe organy jednostki organizacyjne, podejmuje działania dla usunięcia awarii i jej skutków.

⁵ wg. WPOŚ [2012]

3. CELE KIERUNKI DZIAŁAŃ I ZADANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA MIASTA PIONKI

3.1. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ POLITYKI EKOLOGICZNEJ

Kierunki działań polityki ekologicznej państwa

Kierunkami działań Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009 - 2012 z uwzględnieniem perspektywą do roku 2016:

1. Kierunki działań systemowych
2. Ochrona zasobów naturalnych
3. Poprawa, jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

Cele wojewódzkiej polityki ekologicznej.

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej województwa mazowieckiego jest: „Ochrona środowiska naturalnego na Mazowszu z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju, jako podstawa poprawy jakości życia regionu”

Obszary priorytetowe dla Mazowsza:

- Poprawa jakości środowiska
- Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych
- Ochrona przyrody
- Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego
- Edukacja ekologiczna społeczeństwa

Misja Powiatu Radomskiego :

POWIAT RADOMSKI TO OBSZAR ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, ZAPEWNIAJĄCY STAŁĄ POPRAWĘ, JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW, CHRONIĄCY ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, WSPIERAJĄCY DALSZY ROZWÓJ FUNKCJI OSADNICZEJ, GOSPODARCZEJ I TURYSTYCZNO-REKREACYJNEJ

Cele strategiczne dla Powiatu Radomskiego

- Wzrost konkurencyjności gospodarki, zatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców
- Rozwój usług społecznych oraz tworzenie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego

Cele operacyjne dla Powiatu Radomskiego:

- Likwidacja niedoborów w sferze infrastruktury technicznej oraz ochrona środowiska przyrodniczego
- Poprawa efektywności i specjalizacji sektora rolnego
- Rozwój aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu
- Rozwój infrastruktury turystycznej

- Promocja walorów i zasobów powiatu
- Podniesienie poziomu wykształcenia, wiedzy i umiejętności praktycznych mieszkańców
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców oraz pomocy społecznej
- Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego
- Wspieranie działań na rzecz integracji i aktywizacji prospołecznej mieszkańców
- Edukacja ekologiczna i promocja proekologicznego stylu życia mieszkańców
- Upowszechnienie technologii informacyjnych i komunikacyjnych
- Poprawa, jakości pracy Starostwa Powiatowego w Radomiu i powiatowych jednostek organizacyjnych

Cele polityki ekologicznej dla Powiatu Radomskiego

Cele strategiczne dla Powiatu Radomskiego w zakresie ochrony środowiska:

- Wzrost konkurencyjności gospodarki, zatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców
- Rozwój usług społecznych oraz tworzenie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego

Cele operacyjne dla Powiatu Radomskiego w zakresie ochrony środowiska:

- Likwidacja niedoborów w sferze infrastruktury technicznej oraz ochrona środowiska przyrodniczego
- Poprawa efektywności i specjalizacja sektora rolnego
- Rozwój infrastruktury turystycznej
- Promocja walorów i zasobów powiatu
- Edukacja ekologiczna i promocja proekologicznego stylu życia mieszkańców

3.2. ANALIZA SWOT DLA ŚRODOWISKA MIASTA PIONKI

W ramach opracowania aktualizacji Programu ochrony środowiska dla Miasta Pionki sporządzono analizę SWOT na podstawie zapisów zawartych w Planie Rozwoju Lokalnego Miasta Pionki [2005] i Strategii Rozwoju Miasta Pionki [2004]:

Tabela 36. Mocne i słabe strony sfery ekologicznej miasta Pionki

MOCNE STRONY:	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ○ Dobre wyposażenie miasta w infrastrukturę techniczną ○ Bardzo atrakcyjne warunki krajobrazowo – przyrodnicze. ○ Istniejąca infrastruktura turystyczna 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Zły stan techniczny lokali komunalnych ○ Słabo rozwinięta i niewykorzystana baza turystyczna ○ Zły stan dróg ○ Brak obwodnicy miasta ○ nierozwiązany problem zaopatrzenia ludności w dobra bytowe: ciepłownictwo, wodociągi, kanalizację z oczyszczalnią ścieków

Źródło: Lokalny [2005]

3.3. CELE I DZIAŁANIA W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA PIONKI

3.3.1. Założenia Strategii Rozwoju Miasta Pionki

Przedstawiona w pierwszej części niniejszego Programu analiza stanu środowiska w mieście Pionki oraz zgromadzony w tym przedmiocie materiał wykazuje tylko częściową aktualność

zadań przyjętych w pierwszej edycji Programu ochrony środowiska dla Miasta Pionki. Zmiany w obszarze działań wynikają ze zmian wprowadzonych do programu wyższego szczebla samorządu oraz uwzględniają zadania zrealizowane w ciągu ostatnich 4 lat.

3.4. OBSZARY PRIORYTETOWE CELE I ZADANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA PIONKI

Poszczególne obszary uwzględniają cele i zadania, które stanowią podstawowe kierunki rozwoju miasta w oparciu o wytyczne określone na szczeblach tj. krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

- **Obszar priorytetowy I - Poprawa jakości środowiska**

Cel średniookresowy: Poprawa jakości powietrza

Cel średniookresowy: Poprawa jakości wód

Cel średniookresowy: Racjonalna gospodarka odpadami

Cel średniookresowy: Ochrona powierzchni ziemi

Cel średniookresowy: Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

- **Obszar priorytetowy II – Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych**

Cel średniookresowy – Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Cel średniookresowy – Zrównoważone wykorzystanie energii

- **Obszar priorytetowy III – Ochrona przyrody**

Cele średniookresowe - Ochrona walorów przyrodniczych

- **Obszar priorytetowy IV – Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego**

Cel średniookresowy – Transport substancji niebezpiecznych

Cel średniookresowy – Ochrona przeciwpożarowa

- **Obszar priorytetowy V – Edukacja ekologiczna społeczeństwa**

Cel średniookresowy – Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców miasta

- **Obszar priorytetowy VI- Zagadnienia systemowe**

Cel średniookresowy - Upowszechnianie znaczenia zarządzania środowiskowego

4. PLAN DZIAŁAŃ NA LATA 2012 - 2015

4.1. ZAŁOŻENIA PLANU DZIAŁAŃ NA LATA 2012 - 2015

Po przeprowadzeniu szeregu analiz dotyczących stanu środowiska naturalnego oraz jego zagrożeń w mieście Pionki można przedstawić priorytetowe zadania inwestycyjne na lata 2012 - 2015, które zostały ujęte w *Programie* dotyczą:

- *ochrony powietrza atmosferycznego*
- *ograniczenia hałasu i promieniowania elektromagnetycznego*
- *ochrona zasobów wodnych*
- *ochrony powierzchni ziemi*
- *gospodarki odpadami*
- *ochrony przyrody i zasobów naturalnych*
- *edukacji ekologicznej i propagacji działalności proekologicznej.*

Dla zrealizowania tych działań konieczne będzie wsparcie budżetu Miasta środkami z zewnątrz. Pozostałe działania, o mniejszych nakładach finansowych, dotyczą:

- zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców,
- wprowadzenia rozwiązań promujących ekologiczne technologie.

Zadania zmierzające do poprawy, jakości środowiska są kosztownymi inwestycjami. Zadania te dotyczą przede wszystkim budowy, rozbudowy lub modernizacji systemów infrastruktury technicznej. Znaczna część zadań to działania organizacyjne – wymagające mniejszych nakładów finansowych. Zadania te mogą być realizowane przy współpracy samorządu gminnego i instytucji działających w sektorze gospodarki komunalnej, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych itp.

4.1.1. Ochrona powietrza atmosferycznego

Realizacja głównych zadań w ochronie powietrza dotyczyć będzie:

- rozwoju gazyfikacji miasta
- wprowadzania przepisów lokalnych dotyczących sposobu ogrzewania mieszkań
- termomodernizacji budynków użytku publicznego i użytkowników indywidualnych
- rozbudowy centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło
- budowy / modernizacji sieci dróg gminnych
- popularyzacji zmniejszenia zapotrzebowania na energię na korzyść np. produkcji energii z odnawialnych zasobów energetycznych (np.: kolektory słoneczne)
- popularyzacji ekologicznych technologii i systemów grzewczych
- budowy ścieżek rowerowych.

4.1.2. Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Realizacja głównych zadań w ograniczaniu hałasu dotyczyć winna:

- likwidacji źródeł hałasu przez tworzenie stref wolnych od transportu, ograniczenie szybkości ruchu
- wykorzystywania planowania przestrzennego dla rozdzielania potencjalnych źródeł hałasu od terenów mieszkaniowych
- modernizacji nawierzchni dróg gminnych
- poprawy izolacji budynków mieszkalnych (poprzez wymianę okien).

Realizacja głównych zadań w ograniczaniu promieniowania elektromagnetycznego dotyczyć będzie:

- wprowadzenie do planu miejscowego zapisów dotyczących istniejących i projektowanych obiektów promieniowania niejonizującego.

4.1.3. Ochrona zasobów wodnych

Z zadań inwestycyjnych na terenie miasta w sferze ochrony wód powinny być zrealizowane przede wszystkim:

- budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej
- modernizacja oczyszczalni
- budowa kanalizacji deszczowej
- rozbudowa sieci wodociągowej
- wykorzystanie zasobów wód podziemnych wyłącznie dla zaopatrzenia ludności w wodę pitną
- likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków.

4.1.4. Ochrona powierzchni ziemi

W zakresie ochrony powierzchni ziemi szczególne znaczenie w rozpatrywanym okresie zostało przypisane realizacji następujących zagadnień :

- ochrona gleby przed erozją wietrzną i zakwaszaniem
- likwidacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki
- zapobieganie odprowadzania ścieków do gleby,
- budowa parkingów utwardzonych, (samochody parkują na terenach zielonych)
- ograniczanie spływu zanieczyszczeń azotowych ze źródeł rolniczych
- popieranie rolnictwa ekologicznego i integrowanego
- waloryzacja terenów pod względem ich przydatności do produkcji zdrowej żywności oraz promocja takiej żywności,
- zagospodarowanie gleb w sposób, który odpowiada w pełni ich przyrodniczym walorom i klasie bonitacyjnej
- upowszechnianie dobrych praktyk rolniczych.

4.1.5. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami szczególne znaczenie w rozpatrywanym okresie zostało przypisane realizacji następujących zagadnień:

- zapobieganie i ograniczanie ilości wytwarzanych odpadów
- wprowadzenie systemu selektywnej zbiórki odpadów w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu oraz limitów odzysku i recyklingu odpadów w tym ulegających bioodpadów
- utworzenie punktu selektywnego gromadzenia odpadów
- likwidacja i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest
- eliminacja praktyk nielegalnego składowania odpadów i likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów.

4.1.6. Ochrona przyrody i zasobów naturalnych

Działania z zakresu ochrony przyrody obejmują wszystkie powyżej przedstawione plany. W latach 2012 – 2015 na terenie miasta działania w zakresie ochrony przyrody powinny obejmować:

- ochronę istniejących zbiorników wodnych i zachowanie istniejących terenów podmokłych, torfowisk, oczek wodnych, itp.
- wykorzystanie walorów przyrodniczych dla rozwoju agroturystyki
- ochronę zasobów leśnych (utrzymanie wielofunkcyjności lasów i wzmożenie ich ochrony oraz korzystnego oddziaływania na środowisko - zwiększenie funkcji wodochronnej i klimatotwórczej).

4.1.7. Edukacja ekologiczna i propagacja działalności proekologicznej

W ramach przedmiotowego zadania będą realizowane w szczególności następujące zadania:

- udział władz samorządowych i społeczeństwa w procesie edukacji ekologicznej
- dostosowanie form edukacji ekologicznej do potrzeb różnych grup społecznych
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi samorządami itp.
- propagacja wykorzystania odnawialnych źródeł energii
- podnoszenie świadomości społeczeństwa związanej z występowaniem źródeł promieniowania i ich oddziaływania
- organizowanie akcji promocyjnych i konkursów w zakresie efektywności energetycznej
- kształtowanie proekologicznych wzorców konsumpcji w gospodarstwie domowym prowadzących do zmniejszenia ilości odpadów i ich segregacji
- popularyzacja oszczędzania wody, ochrony przed hałasem oraz zrównoważonego rozwoju
- upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy o ochronie przyrody i lasów, jak też roli zadrzewień
- prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów i wypalania traw.

5. ZARYS PLANU DZIAŁAN NA LATA 2016 – 2019**5.1. ZAŁOŻENIA PLANU DZIAŁAŃ NA LATA 2016 – 2019**

Założeniem planu działań na lata 2016 – 2019 jest kontynuacja realizacji określonych celów, w tym rozpoczętych we wcześniejszym okresie. Przed przystąpieniem do tego etapu Miasto powinno mieć już opracowane szczegółowe plany działań dla poszczególnych inwestycji, przygotowaną dokumentację i niezbędne pozwolenia oraz zabezpieczone środki – własne i zewnętrzne – na realizację zamierzeń.

Konieczna jest kontynuacja działań z zakresu: ochrony zasobów wodnych i powietrza atmosferycznego, ograniczenia hałasu i promieniowania elektromagnetycznego, ochrony powierzchni ziemi, gospodarki odpadami, ochrony przyrody i zasobów naturalnych oraz edukacji ekologicznej i propagacji działalności proekologicznej, prowadzonych w latach 2012 – 2015.

Szczególnie ważnym zadaniem jest rozbudowa systemu ujęcia i odprowadzania ścieków w tym wód opadowych (deszczowych), wprowadzenie docelowego systemu gospodarki odpadami oraz rozwój edukacji ekologicznej.

W poniższym zestawieniu tabelarycznym wykazano zadania priorytetowe do realizacji w ramach *Programu* w latach 2012 – 2015 oraz 2016 – 2019.

Tabela 37. Zestawienie zadań priorytetowych dla Miasta Pionki na lata 2012 – 2015 i zadań na lata 2016 – 2019 w układzie działań

Obszar priorytetowy I - Poprawa jakości środowiska

Cel średniookresowy: Poprawa jakości powietrza

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa/modernizacja dróg gminnych : <ul style="list-style-type: none"> • ulica Spacerowa i Polna leżąca w ciągu drogi 3522W Pionki-Podgóra 	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2016– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa i modernizacja dróg gminnych - kontynuacja	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Miasto	Środki własne Środki pomocowe
2.	Budowa parkingów	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Modernizacja sieci ciepłowniczych	PWKC Sp. z o.o.	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Uwzględnienie w dokumentach planistycznych sposobów zagospodarowania i zabudowy terenów umożliwiających ograniczenie emisję substancji do powietrza	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Rozbudowa sieci gazociągowych na terenie miasta	Zakład gazowniczy	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Modernizacja kotłowni ciepłowniczych w obiektach jednostek organizacyjnych Miasta	Miasto	Środki własne Środki pomocowe
2.	Budowa kotłowni ekologicznych w obiektach jednostek organizacyjnych Miasta	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2016 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Modernizacja systemów grzewczych w budynkach jednostek organizacyjnych Miasta	PWK Sp. z o.o.	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Termomodernizacja budynków jednostek organizacyjnych Miasta	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Termomodernizacja budynków w gospodarstwach indywidualnych	Właściciele	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa kotłowni ekologicznych w gospodarstwach indywidualnych	Właściciele	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa tras rowerowych	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Cel średniookresowy: Poprawa jakości wód

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa/modernizacja sieci kanalizacyjnej	PWK Sp. z o.o.	Środki własne Środki pomocowe
2.	Budowa urządzeń do odprowadzania wód opadowych (deszczowych)	PWK Sp. z o.o., Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	PWK Sp. z o.o.	Środki własne Środki pomocowe
2.	Budowa systemu przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach pozbawionych kanalizacji	Miasto	Środki własne, WFOŚ Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2016 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków - kontynuacja	PWK Sp. z o.o.	Środki własne

2.	Budowa systemu przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach pozbawionych kanalizacji - kontynuacja	Miasto	Środki pomocowe Środki własne Środki pomocowe
----	--	--------	---

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Modernizacja stacji uzdatniania wody	PWKC Sp. z o.o.	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Rozbudowa sieci wodociągowej	PWKC Sp. z o.o.	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Ustanowienie obszarów ochronnych dla GZWP oraz stref ochronnych ujęć	RZGW	Środki własne

Cel średniookresowy: Racjonalna gospodarka odpadami

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Inwentaryzacja i likwidacja „dzikich” wysypisk odpadów i ich rekultywacja	Miasto	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Rozwój selektywnej zbiórki odpadów w mieście, w tym ulegających biodegradacji	Miasto	Środki własne Środki pomocowe
2.	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest, w tym aktualizacja	Miasto	Środki własne, WFOŚ Środki pomocowe
3.	Utworzeniu punktu selektywnego gromadzenia odpadów w Pionkach	Miasto	Środki własne, Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest	Miasto	Środki własne Środki pomocowe
2.	Sukcesywna likwidacja odpadów zawierających PCB o stężeniu poniżej 50 p.p.m.	Przedsiębiorcy	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Rekultywacja składowiska odpadów przemysłowych	Syndyk (Pronit)	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2013			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Przeprowadzenie przetargu na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości	Miasto	Środki własne

Zadania priorytetowe na rok 2013			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Zawieranie z przedsiębiorcami umów na odbiór odpadów komunalnych	Miasto	Środki własne
2.	Opracowanie i uchwalenie nowego regulaminu utrzymania czystości porządku na terenie miasta	Miasto	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Minimalizacja oddziaływania na środowisko osadów ściekowych poprzez ich prawidłowe zagospodarowanie	PWKC Sp. z o.o.	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Edukacja ekologiczna	Miasto	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2016 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Realizacja zadań ujętych w planie gospodarki odpadami	Miasto	Środki własne Środki pomocowe
2.	Zwiększanie odzysku odpadów w wyniku wstępnej segregacji, w tym ulegających biodegradacji	Miasto	Środki własne Środki pomocowe
3.	Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Cel średniookresowy: Ochrona powierzchni ziemi

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Prowadzenie badań określających zanieczyszczenia gleb użytkowanych rolniczo	Miasto, IUNG	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Ograniczenie redukcji wartościowych powierzchni gruntów rolnych przez odpowiednie zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego	Miasto	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Upowszechnienie dobrych praktyk rolniczych	MODR, Miasto	Środki własne

Cel średniookresowy: Ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa/modernizacja dróg gminnych : • ulica Spacerowa i Polna leżąca w ciągu drogi 3522W Pionki-Podgórze	Miasto	Środki własne RPO Środki pomocowe
2.	Budowa/ przebudowa ciągów pieszych, chodników	Miasto	Środki własne RPO Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Wdrażanie rozwiązań ograniczających hałas w zakładach	Przedsiębiorcy	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Tworzenie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych oddzielających potencjalne źródło hałasu od terenów zamieszkałych	Miasto	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Poprawa stanu technicznego tras kolejowych	Zarządzający liniami kolejowymi	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zasad ograniczania w użytkowaniu terenów położonych w zasięgu ewentualnego ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego	Miasto	Środki własne
2.	Prowadzenie przez organy ochrony środowiska ewidencji źródeł wytwarzających pola elektromagnetyczne (zgłoszenia instalacji)	Miasto	Środki własne

Obszar priorytetowy II – Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych

Cel średniookresowy – Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Racjonalne wykorzystanie wód podziemnych na cele komunalne i przemysłowe	Miasto	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2016 -2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Modernizacji zbiorników wodnych	Miasto	Środki własne

Cel średniookresowy – Zrównoważone wykorzystanie energii

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Opracowanie i przyjęcie dokumentacji dot. zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe (założenia do planów i plany)	Miasto	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii do produkcji energii elektrycznej i ciepła	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Obszar priorytetowy III – Ochrona przyrody

Cel średniookresowy – Ochrona walorów przyrodniczych

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Egzekwowanie wymogów ochrony przyrody w dokumentach planistycznych	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków

1.	Budowanie i aktualizacja baz danych z zakresu ochrony przyrody	Miasto	Środki własne Środki pomocowe
----	--	--------	----------------------------------

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Budowa, modernizacja i pielęgnacja parków i skwerów	Miasto	Środki własne Środki pomocowe
2.	Systematyczna pielęgnacja pomników przyrody	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2016 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Zagospodarowanie doliny rzeki Zagożdżonki w celach turystycznych w granicach miasta	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Obszar priorytetowy III – Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego

Cel średniookresowy – Transport substancji niebezpiecznych

Zadania priorytetowe na lata 2015 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Ograniczenie budownictwa obiektów użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania wzdłuż szlaków, którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych poprzez odpowiednie zapisy w mpzp	Miasto	Środki własne

Cel średniookresowy – Ochrona przeciwpożarowa

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Propagowanie zasad przeciwdziałania zagrożeniom pożarowym w lasach	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Modernizacja i wyposażenie jednostek straży pożarnych	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Obszar priorytetowy IV – Edukacja ekologiczna społeczeństwa

Cel średniookresowy – Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców miasta

Zadania priorytetowe na lata 2012– 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych oraz akcji lokalnych służących ochronie środowiska	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Prowadzenie działań związanych z edukacją przyrodniczo-leśną ze szczególnym uwzględnieniem zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony przyrody	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2015			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Organizowanie kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, dla wszystkich grup społecznych, dotyczącej zasad i podstaw prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami.	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Promocja rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii ograniczających zużycie energii	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów i wypalania traw	Miasto	Środki własne Środki pomocowe

Obszar priorytetowy V- Zagadnienia systemowe

Cel średniookresowy - Upowszechnianie znaczenia zarządzania środowiskowego

Zadania priorytetowe na lata 2012 – 2019			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Wdrażanie systemów zarządzania środowiskowego	Miasto, podmioty gospodarcze	Środki własne

6. ZARZĄDZANIE OCHRONĄ ŚRODOWISKA

6.1. OGÓLNE ZASADY ZARZĄDZANIA OCHRONĄ ŚRODOWISKA

Zarządzanie ochroną środowiska powinno opierać się na następujących zasadach, wynikających z polityki ekologicznej Polski i Unii Europejskiej:

- zasada przezorności
- zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi
- zasada równego dostępu do środowiska przyrodniczego
- zasada regionalizacji
- zasada uspołecznienia
- zasada „zanieczyszczający płaci”
- zasada prewencji
- zasada stosowania najlepszych dostępnych technik (BAT)
- zasada subsydiarności
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej.

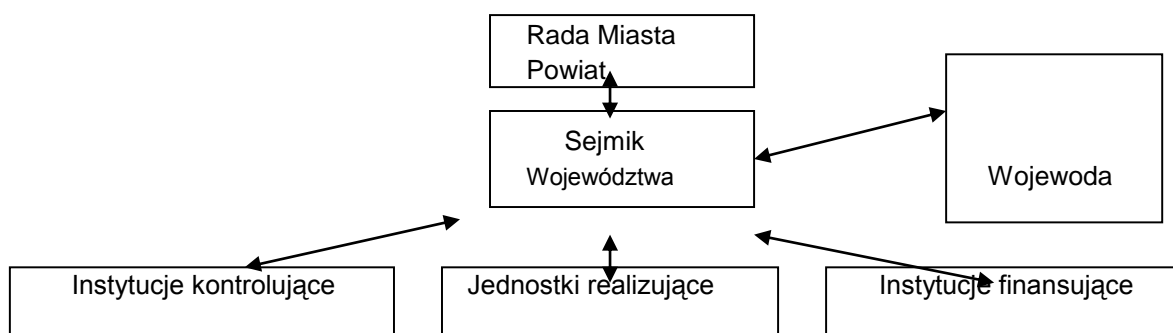
Na szczeblu Miasta zarządzanie ochroną środowiska dotyczy zadań własnych Miasta oraz koordynacji zadań realizowanych przez, jednostki organizacyjne, podmioty gospodarcze - uznanych za ważne dla stanu środowiska naturalnego w gminie.

W realizacji programu uczestniczą:

- podmioty prowadzące działania organizacyjne i zarządzające programem,
- podmioty uczestniczące w realizacji poszczególnych zadań,
- jednostki kontrolujące realizację programu oraz efekty,
- mieszkańcy powiatu, jako końcowy beneficjent programu.

Organem odpowiedzialnym za realizację programu jest Burmistrz, zobowiązany do składania cyklicznych raportów Samorządowi Gminy. Realizacja programu wymaga współdziałania z organami administracji rządowej i samorządowej (szczebla wojewódzkiego, powiatowego oraz gmin wchodzących w skład powiatu), administracji specjalnej, w kompetencjach, której znajdują się sprawy kontroli stanu środowiska.

Schemat zarządzania ochroną środowiska w gminie przedstawia się następująco:

Rysunek 4. Schemat zarządzania w ochronie środowiska na szczeblu gminnym

6.2. KOMPETENCJE ORGANÓW GMINY W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA

Ustawy regulujące sprawy związane z ochroną środowiska dają szczegółowe kompetencje organom gminy. Ważniejsze uprawnienia Wójta (Burmistrza, Prezydenta) oraz Rady Gminy przedstawiono poniżej:

Do zadań gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (art. 7 ustawy o samorządzie gminnym, Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.):

- 1) ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej,
- 2) gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego,
- 3) wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz,
- 4) lokalnego transportu zbiorowego,
- 5) ochrony zdrowia,
- 6) pomocy społecznej, w tym ośrodków i zakładów opiekuńczych,
- 7) gminnego budownictwa mieszkaniowego,
- 8) edukacji publicznej,
- 9) kultury, w tym bibliotek gminnych i innych placówek upowszechniania kultury,
- 10) kultury fizycznej i turystyki, w tym terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych,
- 11) targowisk i hal targowych
- 12) zieleni gminnej i zadrzewień,
- 13) cmentarzy gminnych
- 14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej,
- 15) utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych,
- 16) polityki prorodzinnej, w tym zapewnienia kobietom w ciąży opieki socjalnej, medycznej i prawnej,
- 17) wspierania i upowszechniania idei samorządowej,
- 18) promocji gminy,
- 19) współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw.

Do zadań gmin należy także (art. 3 ust. 6a ustawy o *utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, Dz. U. 2012 Nr 0, poz. 391):

- udostępnienie mieszkańcom na stronie internetowej oraz w sposób zwyczajowo przyjęty informacji o znajdujących się na terenie miasta zbierających zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny pochodzący z gospodarstw domowych, o których mowa w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o *zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym* (Dz. U. Nr 180, poz. 1495 z późn. zm.), zawierającej:
 - a) firmę, oznaczenie siedziby i adres albo imię, nazwisko i adres zbierającego zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
 - b) adresy punktów zbierania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, w tym punktów sprzedaży sprzętu elektrycznego i elektronicznego

Ponadto zgodnie z ww. ustawą w publicznie dostępnych wykazach zamieszcza się dane :

– o wnioskach o wpis do rejestru działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i o wpisach do tego rejestru.

Kompetencje Wójta (Burmistrza, Prezydenta):

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.):

- wójt przygotowuje projekty uchwał rady gminy i określa sposób ich realizacji
- wójt opracowuje plan operacyjny ochrony przed powodzią oraz ogłasza i odwołuje pogotowie i alarm przeciwpowodziowy oraz może zarządzać ewakuację z obszarów bezpośrednio zagrożonych

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012r. Nr 0, poz. 391):

Wójt, burmistrz, prezydent miasta wydaje z urzędu decyzję, w której ustala:

- 1) obowiązek uiszczania opłat za odbieranie odpadów komunalnych lub opróżnianie zbiorników bezodpływowych;
- 2) wysokość opłat wyliczonych z zastosowaniem stawek;
- 3) terminy uiszczania opłat
- 4) sposób i terminy udostępniania urządzeń, pojemników lub zbiorników w celu ich opróżnienia.

- prowadzi w formie elektronicznej ewidencję udzielonych i cofniętych zezwoleń, udostępnia w formie elektronicznej na stronach internetowych urzędu gminy lub miasta wzór wniosku o udzielenie zezwolenia
- jest uprawniony do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem.
- rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, zwany dalej „rejestrem”, prowadzi wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości
- wójt, burmistrz lub prezydent miasta, dokonując wpisu do rejestru, nadaje przedsiębiorcy numer rejestrowy.
- przetwarza dane wpisane do rejestru oraz zapewnia bezpieczeństwo tych danych
- wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany do sporządzania rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi
- sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów ustawy
- wójt, burmistrz lub prezydent miasta może wystąpić z wnioskiem do właściwego miejscowo komendanta policji o pomoc, jeżeli jest to niezbędne do przeprowadzenia czynności kontrolnych
- na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwy miejscowo komendant policji jest obowiązany do zapewnienia kontrolującym pomocy policji w toku wykonywania czynności kontrolnych
- kary pieniężne, o których mowa w art. 9x ust. 1 i 2, nakłada, w drodze decyzji, wójt, burmistrz lub prezydent miasta, właściwy ze względu na miejsce wpisania przedsiębiorcy do rejestru działalności regulowanej, o którym mowa w art. 9b ust. 2. ww. ustawy
- wójt, burmistrz lub prezydent miasta może złożyć wniosek o zawieszenie zapłaty kary pieniężnej, o której mowa w art. 9z ust. 1, 2 i 4. tej ustawy

- w przypadku stwierdzenia niewykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1–4, ustawy jw. wójt (burmistrz, prezydent miasta) wydaje decyzję nakazującą wykonanie obowiązku.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.):

- w celu realizacji polityki ekologicznej państwa sporządza gminne programy ochrony środowiska, uwzględniające:
 - cele ekologiczne
 - priorytety ekologiczne
 - rodzaj i harmonogram działań proekologicznych
 - środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe
- realizuje uchwalony przez radę gminy program ochrony środowiska
- sporządza, co 2 lata raport z programu ochrony środowiska, który przedstawia radzie gminy
- może, w drodze decyzji, nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko
- w przypadku zwykłego korzystania ze środowiska przez osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami:
 - wydaje decyzje w sprawie
 - nałożenia na prowadzącego instalację lub użytkownika urządzenia obowiązków prowadzenia w określonym czasie pomiarów wielkości emisji wykraczających poza obowiązki, jeżeli z przeprowadzonej kontroli wynika, że nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych,
 - wymagania w zakresie ochrony środowiska dotyczące eksploatacji instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, o ile jest to uzasadnione koniecznością ochrony środowiska
 - przyjmuje wyniki pomiarów, jeżeli pomiary te mają szczególne znaczenie ze względu na potrzebę zapewnienia systematycznej kontroli wielkości emisji lub innych warunków korzystania ze środowiska lub jeżeli z przeprowadzonej kontroli wynika, że nastąpiło przekroczenie standardów emisyjnych
 - przyjmuje zgłoszenia dotyczące instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia, mogąca negatywnie oddziaływać na środowisko
- sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością tych organów
- występuje do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy
- obowiązywania dotychczasowych taryf, lecz nie dłużej niż na 1 rok.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.):

- Wójt, burmistrz, prezydent miasta wydaje decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (w przypadku przedsięwzięć, o których mowa w/w ustawie)
- udostępnia w Biuletynie Informacji Publicznej

a) z zakresu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska:

- gminne programy ochrony środowiska, o których mowa w art. 17 ust. 1 tej ustawy,
- raporty z wykonania gminnych programów ochrony środowiska, o których mowa w art. 18 ust. 2 tej ustawy,
 - Wójt, burmistrz lub prezydent miasta przedkłada marszałkowi województwa corocznie, nie później niż do dnia 28 lutego, informacje, o z realizacji krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych w województwie, za rok ubiegły

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.):

- wydaje zezwolenia na usunięcie drzew lub krzewów, które nie są wpisane do rejestru zabytków i nie porastają w obrębie pasa drogowego drogi publicznej, z wyłączeniem obcych gatunków topoli
- przed wydaniem decyzji w sprawie ustalenia warunków zabudowy lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w sąsiedztwie ogrodu botanicznego lub zoologicznego informuje o planowanej inwestycji zarządzającego ogrodem, który w terminie 30 dni może zgłosić zastrzeżenia i wnioski
- obowiązany jest przekazać niezwłocznie regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska zawiadomienie, o którym mowa o dokonaniu odkrycia kopalnych szczątków roślin lub zwierząt
- jest organem w zakresie ochrony przyrody
- wymierza administracyjną karę pieniężną za:
 - zniszczenie terenów zieleni albo drzew lub krzewów spowodowane niewłaściwym wykonywaniem robót ziemnych lub wykorzystaniem sprzętu mechanicznego albo urządzeń technicznych oraz zastosowaniem środków chemicznych w sposób szkodliwy dla roślinności;
 - usuwanie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwoleniazniszczenie drzew, krzewów lub terenów zieleni spowodowane niewłaściwym wykonaniem zabiegów pielęgnacyjnych
- podejmuje decyzje w sprawie odroczenia płatności kar i ich umarza

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185 poz. 1243 z późn. zm.):

- opiniuje program gospodarki odpadami niebezpiecznymi
- opiniuje wydawane zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów
- wydaje decyzje w sprawie usunięcia odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania
- nakazuje posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do ich składowania lub magazynowania, wskazując sposób wykonania tej decyzji

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2012 Nr 0, poz.145):

- jeżeli spowodowane przez właściciela gruntu zmiany stanu wody na gruncie szkodliwie wpływają na grunty sąsiednie, wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w drodze decyzji, nakazać właścicielowi gruntu przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie urządzeń zapobiegających szkodom
- prowadzi i aktualizuje ewidencje kąpielisk

- przekazują społeczeństwu informacje dotyczące, jakości wody w kąpielisku w sposób niebudzący wątpliwości, co do stwierdzonych zagrożeń

Kompetencje wynikające z Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 z późn. zm.):

- jest obowiązany do informowania mieszkańców, o jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi
- prowadzi w formie elektronicznej ewidencję udzielonych i cofniętych zezwoleń.
- jest uprawniony do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego w zakresie zgodności wykonywanej działalności z udzielonym zezwoleniem
- sprawdza, czy taryfy dostarczania wody i odprowadzania ścieków oraz plan zostały opracowane zgodnie z przepisami ustawy, i weryfikuje koszty, pod względem celowości ich ponoszenia
- ogłasza uchwalone ceny i stawki opłat w miejscowej prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w terminie 7 dni od dnia podjęcia uchwały
- ustala kierunki rozwoju sieci w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego
- może nałożyć karę, o której mowa w ust. 1, na kierownika przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego, z tym, że kara ta może być wymierzona w kwocie nie większej niż 300 % jego miesięcznego wynagrodzenia.

Kompetencje Rady Gminy

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 8 marca 1990 r. ustawa o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.):

- uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uchwalanie programów gospodarczych,
- ustalanie zakresu działania jednostek pomocniczych, zasad przekazywania im składników mienia do korzystania oraz zasad przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 13 września 1996 r. ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r. Nr 0, poz. 391):

- po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, który jest aktem prawa miejscowego
- określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia, opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, uwzględniając opis wyposażenia technicznego niezbędnego do realizacji zadań
- może, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, postanowić o odbieraniu odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, a powstają odpady komunalne
- określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, wymagania, jakie powinien spełniać przedsiębiorca ubiegający się o uzyskanie zezwolenia, opróżniania

zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych, uwzględniając opis wyposażenia technicznego niezbędnego do realizacji zadań

- określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, szczegółowy sposób i zakres świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w szczególności ilość odpadów komunalnych odbieranych od właściciela nieruchomości, częstotliwość odbierania odpadów komunalnych od właściciela nieruchomości i sposób świadczenia usług przez punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
- może określić, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, rodzaje dodatkowych usług świadczonych przez gminę w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów oraz wysokość cen za te usługi
- może uchwalić jedną stawkę opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego,
- uwzględniając konieczność zapewnienia prawidłowego obliczenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, określi, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, wzór deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości, obejmujący objaśnienia dotyczące sposobu jej wypełnienia oraz pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę do wystawienia tytułu wykonawczego. Uchwała zawiera także informację o terminach i miejscu składania deklaracji.
- w uchwale, o której mowa jw. może określić wykaz dokumentów potwierdzających dane zawarte w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi
- w drodze uchwały :
 - dokonuje wyboru jednej z określonych w art. 6j ust. 1 i 2 ww. ustawy metod ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustali stawkę takiej opłaty;
 - ustala stawkę opłaty za pojemnik o określonej pojemności.
 - określa stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, bierze pod uwagę:
 - liczbę mieszkańców zamieszkujących daną gminę;
 - ilość wytwarzanych na terenie gminy odpadów komunalnych;
 - koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, o których mowa w art. 6r ust. 2 ww. ustawy
 - określa, w drodze uchwały stanowiącej akt prawa miejscowego, termin, częstotliwość i tryb uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, biorąc pod uwagę warunki miejscowe
- określa, w drodze uchwały, górne stawki opłat ponoszonych przez właścicieli nieruchomości za usługi, o których mowa w ust. 1 ww. ustawy
- określając stawki opłat, o których mowa w ust. 2 ww. ustawy, stosuje niższe stawki, jeżeli odpady komunalne są zbierane i odbierane w sposób selektywny.
- określając stawki opłat, o których mowa w ust. 2 ww. ustawy, może stosować zróżnicowane stawki w zależności od gęstości zaludnienia na danym obszarze gminy oraz odległości od miejsca unieszkodliwiania odpadów komunalnych

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.):

- uchwała gminny program ochrony środowiska
- może, w drodze uchwały, ustanawiać ograniczenia, co do czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009r. Nr 151 poz. 1220 z późn. zm.):

- likwidacja lub zmniejszenie obszaru parku krajobrazowego jest uzgadniane z właściwą miejscowo radą gminy
- likwidacja lub zmiana granic obszaru chronionego krajobrazu wymaga zaopiniowania przez właściwą miejscowo radę gminy
- obowiązek zakładania i utrzymywania w należyłym stanie tereny zieleni i zadrzewienia
- teren położony poza obrębem miast i wsi o zwartej zabudowie, pokryty drzewostanem i nieobjęty ochroną na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.), rada gminy może uznać za park gminny, jeżeli stanowi własność gminy, a jeżeli stanowi własność innego podmiotu – za zgodą właściciela
- ustanawia pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytki ekologiczne lub zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- zniesienie formy ochrony przyrody jw.

Kompetencje wynikające z ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. nr 0, poz. 145):

Rada gminy określa, w drodze uchwały, corocznie do dnia 31 maja wykaz kąpielisk na terenie gminy lub na polskich obszarach morskich przyległych do danej gminy

Kompetencje wynikające z Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 późn. zm.):

- po dokonaniu analizy projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków, opracowanych przez przedsiębiorstwa wodociągowo - kanalizacyjne, uchwała regulamin dostarczania wody i odprowadzania ścieków
- uchwała wieloletnie plany rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych
- podejmuje uchwałę o zatwierdzeniu taryf albo o odmowie zatwierdzenia taryf przedstawionych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne,
- może podjąć uchwałę o dopłacie dla jednej, wybranych lub wszystkich taryfowych grup odbiorców usług. Dopłatę gmina przekazuje przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu
- na uzasadniony wniosek przedsiębiorstwa wodociągowo -kanalizacyjnego, rada gminy, w drodze uchwały przedłuża czas obowiązywania dotychczasowych taryf, lecz nie dłużej niż na 1 rok.
- może podjąć uchwałę o dopłacie dla jednej, wybranych lub wszystkich taryfowych grup odbiorców usług.

6.3. INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM

Zarządzenie środowiskiem opiera się na wykorzystaniu:

- instrumentów prawnych – ustaw i rozporządzeń, dających odpowiednie kompetencje organom administracji rządowej i samorządowej oraz organom administracji specjalnej
- instrumentów finansowych – opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjnych kar pieniężnych, funduszy celowych
- instrumentów społecznych – współdziałania i partnerstwa, edukacji ekologicznej, komunikacji społecznej
- instrumentów strukturalnych – strategii i programów wdrożeniowych

7. WDRAŻANIE PROGRAMU

7.1. ŚRODKI FINANSOWE NA REALIZACJĘ PROGRAMU

Na wdrażanie Programu ochrony środowiska mogą być przeznaczone:

- środki własne,
- kredyty i pożyczki udzielane w bankach komercyjnych,
- kredyty i pożyczki o oprocentowaniu preferencyjnym udzielane przez instytucje wspierające rozwój gmin i powiatów,
- obligacje
- dotacje z funduszy krajowych i zagranicznych

Podstawowymi źródłami środków zewnętrznych, z których mogą korzystać samorządy dla realizacji programów ochrony środowiska to:

- **Budżet Państwa**
- **Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Narodowy, Wojewódzki)**
- **Fundusze UE**

Źródła krajowe

Własne środki samorządu terytorialnego

Własne środki są niezbędne do uzyskania niektórych dotacji. Fundusze samorządu terytorialnego pochodzą ze środków, takich jak: podatki i opłaty lokalne, udziały w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa.

Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fundusze takie wspierają realizację inwestycji ekologicznych. Przeznaczone są także na: edukację ekologiczną, opracowania naukowo - badawcze i ekspertyzy dotyczące zagadnień związanych z ochroną środowiska.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej finansuje przedsięwzięcia, które są podejmowane w związku z koniecznością wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej. Fundusz stosuje trzy formy dofinansowania: finansowanie pożyczkowe, dotacyjne i kapitałowe.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej dofinansowuje pożyczki z opcją częściowego umorzenia i dotacje na realizację zadań dotyczących:

- ochrony wód i gospodarki wodnej
- ochrony atmosfery
- ochrony powierzchni ziemi
- przeciwdziałania nadzwyczajnym zagrożeniom środowiska
- edukacji ekologicznej
- ochrony przyrody
- monitoringu środowiska

Wysokość dofinansowania może sięgać nawet 50 %, dotacja może być wyższa w uzasadnionych przypadkach.

Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK)

BGK udziela kredytów przeznaczonych na częściowe sfinansowanie przygotowanych przez gminy i ich związki projektów inwestycji komunalnych przewidzianych do współfinansowania z funduszy Unii Europejskiej. Przewiduje też premie termomodernizacyjne za

przedsięwzięcia, w wyniku, których następuje zmniejszenie rocznego zapotrzebowania na energię dostarczaną do budynków.

Samorządowy Program Pożyczkowy (SPP)

SPP jest adresowany do gmin i powiatów, które chcą realizować inwestycje infrastrukturalne na terenach wiejskich. Pożyczki udzielane są bez prowizji i dodatkowych opłat m.in. na zadania dotyczące zaopatrzenia wsi w wodę oraz budowę i remont dróg gminnych i powiatowych. Konkurs na udzielenie preferencyjnej pożyczki przeprowadzany jest przez Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR)

ARiMR udziela dopłat do upraw roślin energetycznych oraz kredytów na realizację przedsięwzięć inwestycyjnych w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i usługach dla rolnictwa. Dopłaty są przeznaczone dla producentów rolniczych, którzy prowadzą plantację wierzby lub róży bezkolcowej, wykorzystywanych na cele energetyczne. O kredyt mogą ubiegać się osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, z wyłączeniem emerytów i rencistów, osoby prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej.

Kredyty preferencyjne

Są udzielane przez Bank Ochrony Środowiska S.A. na inwestycje proekologiczne bez możliwości umorzenia. Dotyczy to m.in. zakupu lub montażu urządzeń służących ochronie środowiska oraz z zakresu termomodernizacji. Beneficjentami mogą być jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy i in. podmioty.

Kredyty komercyjne

Nie należy traktować kredytów komercyjnych, jako podstawowe źródło finansowania inwestycji. Ze względu na oprocentowanie, powinny stanowić jedynie uzupełnienie środków z pożyczek preferencyjnych.

Własne środki inwestorów prywatnych

Koszty niektórych inwestycji pokrywają z własnych środków podmioty gospodarcze i prywatni inwestorzy. Inwestycje finansowane przez podmioty gospodarcze mogą być dofinansowane z kredytów komercyjnych i funduszy ochrony środowiska.

Źródła zagraniczne

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Jest to jeden z najważniejszych źródeł finansowania przedsięwzięć w zakresie ochrony środowiska i kraju. Na ten Program środki unijne pochodzą z Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. W zakresie ochrony środowiska finansowanie dotyczyło będzie dużych inwestycji komunalnych, inwestycji proekologicznych w przedsiębiorstwach, projektów ochrony przyrody, bezpieczeństwa ekologicznego i edukacji ekologicznej. Łączna wielkość środków finansowych zaangażowanych w realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 - 2013 wyniesie 37,6 mld euro, z czego wkład unijny wynosić będzie 27, 9 mld euro, zaś wkład krajowy – 9,7 mld euro.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego 2007- 2013

Program ten wykorzystuje środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Stanowi główny instrument realizacji Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego. Jednym z priorytetów określony w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Mazowieckiego

są inwestycje w ochronę środowiska. Dotyczy to działań inwestycyjnych w zakresie wodociągów i kanalizacji, ochrony powietrza oraz gospodarki odpadami.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013 (PROW) w ramach priorytetów działań zdefiniowano cztery osie:

Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolniczego i leśnego; Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich;

Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i zróżnicowanie gospodarki wiejskiej; Oś 4: Leader.

Oś 1. obejmuje m.in. scalanie gruntów, gdzie maksymalna wysokość pomocy wynosi 100% kosztów kwalifikowanych, w tym: do 75% to środki UE oraz do 25% - budżet państwa, a także gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi (poprawa jakości gleb poprzez regulację stosunków wodnych, zwiększenie retencji wodnej, poprawie ochrony użytków rolnych przed powodzią).

Oś 2. wprowadza instrumenty wsparcia oraz zachęty dla rolników, sprzyjające zachowaniu i poprawie stanu siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków. Celem osi są bezpośrednie działania, związane z odpowiednimi praktykami rolniczymi w tym:

zrównoważony sposób gospodarowania, odpowiednie użytkowanie gleb i ochrona wód,

- kształtowanie struktury krajobrazu.
- przywracanie walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo.

W ramach tej osi realizowane są również działania związane z zalesianiem gruntów rolnych oraz innych niż rolne, a także odtwarzaniem potencjału produkcji leśnej zniszczonej przez katastrofy oraz wprowadzaniem instrumentów zapobiegawczych.

Ponadto, w ramach różnicowania gospodarki wiejskiej mogą być dofinansowane przedsięwzięcia w inwestycje związane z wytwarzaniem biogazu rolniczego lub energii elektrycznej z biogazu rolniczego.

Ze względu na dość uniwersalny charakter działań, z instrumentów wsparcia będą korzystały zarówno silne i dobrze zorganizowane gospodarstwa, jak również mniejsze, funkcjonujące w sposób tradycyjny.

Norweski Mechanizm Finansowy i Mechanizm Finansowy EOG

Finansuje projekty w dotyczące:

- ochrony środowiska, w tym środowiska ludzkiego, poprzez redukcję zanieczyszczeń i promowanie odnawialnych źródeł energii
- promowanie zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami

Szwajcarsko-Polski Program Współpracy, tzw. Fundusz Szwajcarski

Fundusz Szwajcarski jest formą bezzwrotnej pomocy zagranicznej przyznanej przez Szwajcarię Polsce i dziewięciu innym państwom członkowskim Unii Europejskiej, które przystąpiły do niej 1.05.2004 r. Na mocy umów międzynarodowych ponad 1 mld franków szwajcarskich przyznanych zostało 10 nowym państwom członkowskim. Dla Polski Fundusz Szwajcarski przewiduje niemal połowę środków.

W ramach Funduszu Szwajcarskiego wyróżniamy 4 obszary priorytetowe:

- Priorytet 1 Bezpieczeństwo, stabilność. wsparcie reform

- Priorytet 2. Środowisko i infrastruktura Priorytet 3. Sektor prywatny
- Priorytet 4. Rozwój społeczny i zasobów ludzkich.

W ramach Priorytetu 2. "Środowisko i Infrastruktura" realizowane są następujące obszary tematyczne:

I. Odbudowa, remont, przebudowa i rozbudowa podstawowej infrastruktury oraz poprawa stanu środowiska.

II Różnorodność biologiczna ochrona ekosystemów oraz wsparcie transgranicznych inicjatyw środowiskowych.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka (POIG)

Rolą POIG jest wsparcie rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw oraz konkurencyjności polskiej gospodarki. W ramach programu dotowane będą projekty innowacyjne w skali kraju lub na poziomie międzynarodowym. Mają być one związane głównie z zastosowaniem nowych rozwiązań technologicznych, produktów, usług czy organizacji. POIG, ma ułatwić dostęp do finansowania innowacyjnych przedsięwzięć podejmowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa, ponadto ma zachęcić firmy do prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, transferu rozwiązań z sektora nauki do biznesu.

Europejski Fundusz Efektywności Energetycznej (EFEE)

EFEE (z ang. *European Energy Efficiency Fund*) będzie pomagał krajom członkowskim w wypełnieniu celów pakietu klimatyczno-energetycznego. O jego powstaniu zdecydowały w grudniu 2010 r. Parlament Europejski i Rada UE. EFEE zapewni w szczególności instrumenty finansowe na publiczne projekty z zakresu efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, które będą realizowane na terenie Unii Europejskiej. Będzie to jeden z najważniejszych instrumentów dla rozwoju zrównoważonej energetyki, wspierający inwestycje w dwojaki sposób: albo bezpośrednio je finansując, albo wspierając je poprzez instytucje finansowe. Planuje się także zaangażować kapitał prywatny.

Instrument finansowy LIFE+ na lata 2007-2013 (LIFE+)

W ramach LIFE+ dofinansowany są trzy komponenty tematyczne:

- przyroda i różnorodność biologiczna
- polityka i zarządzanie w zakresie środowiska
- informacja i komunikacja.

Do LIFE+ może przystąpić każdy podmiot znajdujący się na terytorium Wspólnoty Europejskiej w tym: podmioty publiczne, podmioty prywatne o charakterze komercyjnym oraz podmioty prywatne o charakterze niekomercyjnym (również organizacje pozarządowe).

W Polsce za koordynację tego projektu odpowiada NFOŚiGW.

Poziom dofinansowania uzależniony jest od rodzaju projektu i kształtuje się następująco: 50% kosztów kwalifikowanych to jest podstawowy maksymalny poziom dofinansowania oraz 75% kosztów kwalifikowanych możliwy poziom dofinansowania w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach dla komponentu "przyroda i różnorodność biologiczna", którego celem jest ochrona gatunków i siedlisk priorytetowy w obrębie obszarów Natura 2000.

7.2. KOSZTY REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ

Kalkulacja szacunkowych kosztów realizacji programów została przeprowadzona w oparciu o plany inwestycyjne Samorządu Gminy oraz koszty porównywalnych inwestycji i działań realizowanych przez takie jednostki.

Tabela 38. Zestawienie kosztów szacunkowych realizacji programu**Szacunkowe koszty realizacji zadań w latach 2012– 2015:****• Ochrona powietrza atmosferycznego**

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia inwestycyjne								
1.	Budowa/modernizacja dróg	Miasto	10000	1000	3000	3000	17000	Budżet Miasta UE
2.	Budowa parkingów	Miasto	200	100	50	50	400	Budżet Miasta UE
3.	Budowa tras rowerowych	Miasto	150	50	50	50	300	Budżet Miasta UE

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia inwestycyjne								
1.	Modernizacja oświetlenia ulicznego	Miasto	30	30	30	30	120	Budżet Miasta

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Plan zaopatrzenia w energię elektryczną	Miasto	-	3	-	-	3	Budżet Miasta

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia inwestycyjne								
1.	Modernizacja sieci ciepłowniczych	Miasto	250	250	250	250	1 000	Budżet Miasta
2.	Modernizacja kotłowni	Miasto	250	250	250	250	1 000	Budżet Miasta
3.	Termomodernizacja budynków	Miasto	100	100	100	100	400	Budżet Miasta

• Ograniczenie hałasu i promieniowania elektromagnetycznego

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia inwestycyjne								
1.	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zasad ograniczania w użytkowaniu terenów	Miasto	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	-	Budżet Miasta

	położonych w zasięgu ewentualnego ponadnormatywnego promieniowania elektromagnetycznego							
2.	Tworzenie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych oddzielających potencjalne źródło hałasu od terenów zamieszkałych	Miasto	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	b.k.d.	-	Budżet Miasto

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia inwestycyjne								
1.	Budowa/modernizacja ciągów pieszych	Miasto	500	100	100	100	800	Budżet Miasta UE

• Ochrona zasobów wodnych

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012 - 2015	
Przedsięwzięcia inwestycyjne								
1.	Budowa/ modernizacja kanalizacji sanitarnej:	Miasto	110000	120000	250	250	2,8	Budżet Miasta UE
2.	Budowa kanalizacji opadowych (wód deszczowych)	Miasto	-	-	50	50	150	Budżet Miasta, UE
3.	Rozbudowa sieci wodociągowej	Miasto	250	250	250	250	1000	Budżet Miasta, właściciele
4.	Modernizacja ujęć wody	Miasto	-	-	250	250	500	Budżet Miasta y, kredyty i pożyczki

• Ochrona powierzchni ziemi

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012– 2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Prowadzenie badań określających zanieczyszczenia gleb użytkowanych rolniczo	Miasto	-	-	4	-	4	Budżet Miasta

• Gospodarka odpadami

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012– 2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Realizacja planu gospodarki odpadami	Miasto	7,5	281	253	253	793,5	Budżet Miasta
2.	Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Miasto	30	30	30	30	120	Budżet Miasta

• Ochrony przyrody i zasobów naturalnych

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Konserwacja pomników przyrody	Miasto	-	1,5	1,5	1,5	4,5	Budżet Miasta

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Opracowanie ekofizjograficzne z wykorzystaniem dokumentacji dot. inwentaryzacji przyrodniczej gminy	Miasto	-	10	-	-	10	Budżet Miasta

• Edukacja ekologiczna i propagacji działalności proekologicznej

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych oraz akcji lokalnych służących ochronie środowiska	Miasto	-	3	-	-	3	Budżet Miasta

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Promocja rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii ograniczających zużycie energii	Miasto	-	2	-	-	2	Budżet Miasta

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Prowadzenie akcji edukacyjnych mających na celu uświadamianie społeczeństwa o szkodliwości spalania odpadów i wypalania traw	Miasto	-	1	-	1	2	Budżet Miasta

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015	Ogółem 2012–2015	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Prowadzenie działań związanych z edukacją przyrodniczo-leśną ze	Miasto	1	-	1	-	2	Budżet Miasta

	szczególnym uwzględnieniem zwiększenia świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i właściwych metod ochrony przyrody							
2.	Organizowanie kampanii i akcji edukacyjno-informacyjnych, dla wszystkich grup społecznych, dotyczącej zasad i podstaw prawidłowego funkcjonowania gospodarki odpadami	Miasto	-	1	-	1	2	Budżet Miasta

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Ogółem 2012–2015	Potencjalne źródła finansowania
			2012	2013	2014	2015			
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne									
1.	Opracowanie aktualizacji Programu ochrony środowiska	Miasto	3	-	-	-	3	Budżet Miasta	
2.	Raport z wykonania programu ochrony środowiska	Miasto	-	-	1,5	-	1,5	Budżet Miasta	

Źródłami finansowania poszczególnych zadań będą głównie:

- Środki własne z budżetu gminy na dany rok,
- Pomoc z budżetu państwa,
- Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Fundusze UE,
- Fundacje i fundusze wspierające ochronę środowiska.

8. MONITORING

Osiągnięcie celów, wyznaczonych w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska* wymaga prowadzenia bieżącego monitoringu przebiegu realizacji Programu. Stały monitoring umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz wprowadzanie – w razie wystąpienia takiej konieczności – odpowiednich korekt.

Tabela 39. Harmonogram działań monitorujących Program

Działanie	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Monitoring stanu środowiska	X	X	X	X	X	X	X	x
Raporty z realizacji programu			X		X		X	
Aktualizacja programu				X				X

Zgodnie z ustawą POŚ, organ wykonawczy gminy sporządza, co 2 lata raport, a następnie przedstawia opracowany dokument radzie gminy. Zarówno program jak i raporty powinny zostać umieszczone na stronie internetowej urzędu gminy.

Wprowadzenie wskaźników środowiskowych ma na celu umożliwienie okresowej weryfikacji podejmowanych działań. Dodatkowo, wprowadzenie wartości bazowych wskaźników (tab. 40), będzie stanowiło podstawę do przeprowadzania porównań czy też wskazania kierunku zmian zachodzących w środowisku, w raporcie z realizacji gminnego programu ochrony środowiska.

Przy sporządzaniu programu ochrony środowiska istotne są konsultacje społeczne. Zagadnienie to reguluje ustawa *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Dla oceny realizacji Programu konieczne jest ustalenie systemu wskaźników, określających skuteczność poszczególnych działań. Wskaźniki te można podzielić na grupy:

- wskaźniki ekologiczne – pozwolą określić efekt ekologiczny podejmowanych działań, (wskaźniki zanieczyszczenia wód, powietrza, długość sieci infrastruktury, wskaźniki lesistości, stopień odzysku surowców wtórnych itp.)
- wskaźniki ekonomiczne – koszt jednostkowy osiągnięcia określonego efektu ekologicznego,
- wskaźniki społeczne – zaangażowanie mieszkańców w działania związane z ochroną środowiska, udział w realizacji sieci infrastruktury technicznej, skuteczność selektywnej zbiórki odpadów itp.

Ocena skuteczności wdrażania Programu będzie prowadzona m.in. przez porównanie wskaźników charakteryzujących stan środowiska oraz stan infrastruktury technicznej, wpływającej na stan środowiska:

- stężenie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych
- wskaźnik lesistości
- powierzchnia terenów objętych ochroną prawną
- zużycie wody w gospodarstwach domowych
- ludność korzystająca z oczyszczalni
- długość sieci kanalizacyjnej
- stosunek długości sieci wodociągowej do sieci kanalizacyjnej

- udział odpadów posegregowanych w ogólnej ilości odpadów
- nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska oraz wskaźniki społeczne:
- uspołecznienie procesów decyzyjnych
- ilość działań prawnych związanych z zanieczyszczeniem środowiska.

Informacje wymagane do analizy stanu środowiska i monitoringu realizacji Programu powinny być na bieżąco gromadzone i przetwarzane tj. przez komórkę ochrony środowiska i gospodarki komunalnej Wydziału Inwestycji i Mienia Komunalnego Urzędu Miasta Pionki .

Tabela 40. Wskaźniki opisujące stopień realizacji założonych zadań (wg. danych z 2010 roku)

Wskaźnik	Jednostka	Wartość
Długość dróg gminnych o nawierzchni ulepszonej	km	47
Długość dróg gminnych o nawierzchni nieulepszonej	km	9,2
Emisja zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych	t/r	34 688
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności	dam ³	1007,7
Zużycie wody w gospodarstwach domowych:		
• na 1 mieszkańca	m ³	44
• na 1 korzystającego / odbiorcę	m ³	45,2
Ilość ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi	dam ³	903
Ścieki oczyszczane w ciągu roku :	dam ³	903
• odprowadzone ogółem		
Ludność korzystająca z oczyszczalni	osoba	17692
Sieć rozdzielcza na 100 km ² :		
• sieć wodociągowa	km	591,3
• sieć kanalizacyjna	km	410,3
Masa odpadów zebranych w przeliczeniu na 1 mieszkańca miasta	kg	224
Budynki mieszkalne objęte zbieraniem odpadów z gospodarstw domowych	szt.	1293
Ilość odzyskiwanych surowców wtórnych w całkowitym strumieniu odpadów komunalnych	%	2,15
Zainstalowana moc elektryczna z odnawianych źródeł energii	MW	-
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych ogółem w tym :		
- parki krajobrazowe	ha	607
- rezerваты przyrody	ha	81,60
- użytki ekologiczne	ha	5,15
- pomniki przyrody	szt.	1
- Natura 2000	ha	1894,52
Zieleń miejska	ha	51,2
Lesistość miasta	%	43,3
Liczba zdarzeń mających znamiona poważnych awarii	-	-

Źródło : GUS [2011], UM Pionki

9. SPIS MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (tekst jedno. Dz.U. 2008 roku, Nr 25, poz. 150 z póź. zm)
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (Dz. U. 1995 Nr 16 poz. 78 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie *w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków natura 2000* (Dz. U. 2008 Nr 198 poz. 1226 z późn. zm.).
- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Rada Ministrów. Warszawa. 2011
- Program ochrony środowiska województwa mazowieckiego na lata 2011 – 2014 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2018. Sejmik Województwa Mazowieckiego Warszawa 2012 r.
- projekt Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2020 – Sejmik Województwa Mazowieckiego – Warszawa 2006.
- Program zwiększania lesistości dla województwa Mazowieckiego do roku 2020. Warszawa. 2007.
- Stan środowiska w województwie mazowieckim w 2006 roku. WIOŚ. Warszawa. 2007.
- Monitoring pól elektromagnetycznych w 2009 roku. WIOŚ. 2010
- Monitoring wód w 2010 roku. WIOŚ. 2011
- Roczna ocena, jakości powietrza w województwie mazowieckim. Raport, za 2011 – WIOŚ. Warszawa. 2012
- Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym. Ministerstwo Środowiska. 2002. Warszawa.
- Plan rozwoju lokalnego powiatu radomskiego na lata 2007 - 2013. 2007. Radom.
- Strategia zrównoważonego rozwoju powiatu radomskiego do 2020 roku. 2008. Radom
- Strategia Rozwoju Miasta Pionki na lata 2004 – 2015. 2004
- Plan Rozwoju Lokalnego Miasta Pionki 2005 – 2013. 2005
- Lokalny Plan Rewitalizacji Miasta Pionki 2005 - 2013. 2005
- Program Ochrony Środowiska Powiatu Radomskiego. 2003.
- Program Ochrony Środowiska Miasta Pionki. 2006.
- Główny Urząd Statystyczny <http://www.stat.gov.pl/urzedz/warsz/index.htm>
- Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2010. Warszawa
- Kondracki J. 1978. Geografia fizyczna Polski. Wyd. PWN. Warszawa.
- Kleczkowski AS. 1990. Mapy obszarów Głównych Zbiorników Wód. Podziemnych – GZWP w Polsce wymagających szczególnej ochrony. Wyd. AGH. Kraków.
- Informacje pozyskane ze stron internetowych oraz przekazane przez Urząd Miasta Pionki
- <http://natura2000.gdos.gov.pl/natura2000/dane/pdf/pl/PLH140035.pdf>
- <http://www.mapa.uke.gov.pl/index.php?id=142501>

10.SPISTABEL

Tabela 1. Wykaz osiedli na terenie miasta Pionki wraz z liczbą mieszkańców w 2010 roku	8
Tabela 2. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON według wybranych sekcji w 2010 roku.....	9
Tabela 3. Struktura obszarowa gospodarstw rolnych na terenie miasta Pionki	10
Tabela 4. GZWP Niecka Radomska nr 405 w jednostkach i piętrach hydrogeologicznych...	12
Tabela 5. Liczba mieszkańców miasta Pionki w latach 2006 - 2010.....	12
Tabela 6. Przyrost naturalny w mieście Pionki w latach 2006 - 2010	12
Tabela 7. Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań w mieście Pionki w latach 2007 – 2010	12
Tabela 8. Zestawienie zasobów mieszkaniowych na wybranym terenie Województwa Mazowieckiego wg. danych wskaźnikowych z 2010 roku.....	13
Tabela 9. Zużycie wody na terenie miasta Pionki w latach 2007 – 2010	14
Tabela 10. Zestawienie danych o ściekach odprowadzanych na oczyszczalnię w Pionkach w 2010 roku.....	14
Tabela 11. Wykaz odcinków dróg powiatowych na terenie miasta Pionki.....	16
Tabela 12. Wykaz odcinków dróg gminnych na terenie miasta Pionki.....	16
Tabela 13. Struktura dochodów budżetu Miasta Pionki w latach 2007 - 2010	20
Tabela 14. Wykonanie budżetu wydatków Miasta Pionki w latach 2007 – 2010.....	21
Tabela 15. Nakłady na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska w latach 2007 - 2010 Miasta Pionki (według najważniejszych inwestycji)	21
Tabela 16. Wynikowe klasy strefy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia <i>według jednolitych kryteriów w skali kraju, zgodnych z kryteriami UE</i>	23
Tabela 17. Klasyfikacja strefy mazowieckiej według parametrów, z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla ochrony roślin	24
Tabela 18. Wykaz obiektów mogących pogorszyć stan środowiska na terenie miasta Pionki	24
Tabela 19. Stopień zgazyfikowania powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku .	25
Tabela 20. Zestawienie porównawcze danych dot. ilości zużytego gazu do sieci gazowej i jej długości na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku	25
Tabela 22. Zużycie gazu na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku w przeliczeniu na 1 – mieszkańca i korzystającego / odbiorcę.....	25
Tabela 22. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	26
Tabela 23. Monitoring hałasu komunikacyjnego na terenie miasta Pionki w 2007 roku	27
Tabela 24. Eksploatacja ujęć wody w 2010 roku.....	29
Tabela 25. Stopień zwodociągowania powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku	30
Tabela 26. Zestawienie porównawcze danych dot. ilości pobranej wody z instalacji wodociągowej i jej długości na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku	30
Tabela 27. Zużycie wody na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku w przeliczeniu na 1 – mieszkańca i korzystającego / odbiorcę.....	30

Tabela 28. Stopień skanalizowania powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku .	31
Tabela 29. Zestawienie porównawcze danych dot. ilości ścieków odprowadzonych do kanalizacji sanitarnej i jej długości na terenie powiatu radomskiego oraz miasta Pionki w 2010 roku.....	31
Tabela 30. Zestawienie ilości zebranych odpadów komunalnych na terenie miasta Pionki w latach 2007 – 2010	33
Tabela 31. Użytkowanie gruntów na terenie miasta Pionki	34
Tabela 32. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową	36
Tabela 33. Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności	37
Tabela 34. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych na terenie miasta Pionki w 2009 roku	37
Tabela 35. Wykaz danych pomnika przyrody na terenie miasta Pionki	41
Tabela 36. Mocne i słabe strony sfery ekologicznej miasta Pionki	45
Tabela 37. Zestawienie zadań priorytetowych dla Miasta Pionki na lata 2012 – 2015 i zadań na lata 2016 – 2019 w układzie działań	50
Tabela 38. Zestawienie kosztów szacunkowych realizacji programu	70
Tabela 39. Harmonogram działań monitorujących Program.....	74
Tabela 40. Wskaźniki opisujące stopień realizacji założonych zadań (wg. danych z 2010 roku)	75

11.SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Granice administracyjne miasta Pionki [GPOŚ 2006].....	8
Rysunek 2. Położenie GZWP Niecka Radomska nr 405 na terenie miasta Pionki	11
Rysunek 3. Wydatki Miasta Pionki w latach 2007- 2010	21
Rysunek 4. Schemat zarządzania w ochronie środowiska na szczeblu gminnym	57